

TRGOVSKI

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VI.

LJUBLJANA, dne 31. julija 1923.

STEV. 88.

Kreditne in poslovne informacije.

Naše trgovske organizacije prejemajo opečevano od inozemskih konzulatov, trgovskih zbornic kakor tudi od raznih drugih gospodarskih korporacij tu- in inozemstva vprašanja o kreditnih informacijah, posameznih gremijskih članov. Gremiji so sprejeli taka vprašanja z veliko nervoznostjo in večina gremijev je napravila enoglasen sklep, da o svojih članih sploh ne daje nikakih kreditnih informacij.

Take sklepe gremijev je moglo izzvati le nerazumevanje važnosti kreditnih informacij v poslovnem svetu, ki je danes radi nestabilnosti valut, radi dnevne spremenljivosti gospodarske situacije vsakega trgovca mnogo bolj aktualno, kakor pred vojno. Podajanje kreditnih informacij je za stanovske organizacije eminentne važnosti, ker je od takih informacij mnogokrat odvisna usoda posameznega obrata. Zato je tembolj neumestno in neprevidno, da se nekateri gremiji postavljajo na stališče, naj si interese iščejo kreditnih informacij pri raznih reklamnih in anončnih zavodih, odnosno po privatnih ali pa celo po kakih zakonitih pisarnah, ki jih vodijo ljudje, ki največkrat niso zmožni objektivno presoditi gospodarski položaj posameznika in oceniti njegovo kreditno zmožnost.

Zbiranje kreditnih informacij pri nas ni organizirano. V Nemčiji, v Angliji in Ameriki obstajajo v to svrhu razvite stare institucije kot privatna podjetja, ki zbirajo o vsakem trgovcu in podjetniku vse podatke, ki pridejo za oceno njegovega premoženja in kreditne zmožnosti v poštev, predvsem podatke o njegovi trgovski predizobrazbi, o značaju, poslovanju, trgovski solidnosti in rečnosti, dalje o njegovem premoženju in dosedanjih kupčijskih uspehih, kontrolirajo zbrane reference in podatke in jih registrirajo tako, da imajo stalno evidenco o delovanju posameznika in so v stanju nuditi interesentom tudi na podlagi teh referenc in podatkov vedno precej objektivno, značilno in točno informacijo o gospodarskem položaju, trgovski podjetnosti ter komercialni rutini posameznih tvrdk.

Pri nas bi to evidenco najbolje sestavili in izvršili baš gremiji kot stanovske korporacije trgovstva, ker spada to tudi med bistven del gospodarskega programa gremijskega delokroga. Gremiji bi s tem v sedanji nestalni časih, ko se širijo o posameznih podjetjih mnogokrat neutemeljene preuranjene ali pretirane alarmantne vesti, ne samo varovali svoje člane občutnih moralnih in gmočnih škod, marveč imeli ravno v tem poslovanju najboljše sredstvo za boj proti nesolidnosti, kričeči reklami in umazani konkurenci. Ker vodijo gremiji itak uradno evidenco plačane pridobitne in davčne ocene posameznega trgovca ter podatke o poslovnem obsegu, protokolaciji tvrdke, družabnih, poslovodstvu, zastopstvih in nameščencih tvrdke itd., bi bilo zelo lahko to evidenco dopolniti s podatki, ki so še poleg tega za kreditne informacije potrebni. V interesu gremijev je, da to službo organizirajo in jo, dokler se razmere pri nas ne izboljšajo, ne prepuščajo slučajnosti, ki je lahko pri napetih razmerah in splošni sedanji stagnaciji za marsikako škodljivo usodepolna.

Poznamo mnogo slučajev iz najnovejšega časa, da delajo čisto neznan ljudje izven Slovenije po državi in po inozemstvu bombastično reklamo, češ da so trgovci, da se pečajo z vsemi mogočnimi strokami trgovanja, da prevzemajo zastopstva tovarov itd., a ko se potem slučajno kdo informira o domnevni tvrdki pri pristojni trgovski zbornici, odnosno gremiju, naenkrat čudom izve, da nikdo take tvrdke ne pozna, da podjetje sploh ne obstoja ali pa da niti ena desetina vse reklame, ki je napisana v oglasu ali pa na poslovnih papirjih takih laži-tvrdk, ni resnična. Take slučaje smo imeli v Mariboru in v Ljubljani in taki dogodki mnogo škodujejo ugledu vseh ostalih trgovskih tvrdk v Sloveniji, ker potem oškodovane in opeharjene stranke v drugih pokrajinah naše države po njih sodijo tudi solidne naše trgovce.

Ustanavljajo se tudi mešane industrijsko-trgovske tvrdke, ki si dajo izstaviti potem obrtne liste za vse mogoče proste stroke, včasih ena tvrdka kar po deset. Pečajo pa se samo s trgovino. Pač pa nastopajo kot industrijska podjetja, da bi bila na škodo solidne trgovine deležna carine prostega uvoza. To se danes vse premalo kontrolira, ker gremijska vodstva v tem oziru niso dovolj energična. Skode, ki pa jih imajo vsled tega trgovci, grejo v težke denarje.

Ze to dejstvo samo mora voditi gremije k temu, da uvidijo, v kako velikem interesu je, da ima gremij vso poslovno in kreditno evidenco. Gremiji je to zelo lahko, ker vodi o izučeni trgovcih od momenta vstopa vajenca v trgovino evidenco o njegovem napredku in razvoju do samostojnosti. Gremiji bi z organizacijo te službe ogromno pridobili na svojem moralnem vplivu v celem trgovskem svetu in brez dvoma bi se preprečilo mnogo škod, ki so nastale poslovnim krogom in denarnim zavodom vsled nesolidne konkurence. Naš obrtni red pripušča baš v glavnih strokah naše trgovine, kakor so lesna, vino, sadje, živina, manufaktura itd., popolno prostost. Zato so reference o mnogobrojnih novih trgovcih predpogoj za trgovske stike. Mnogo dosedanjih poravnjav in konkurzov bi si bili naši ljudje lahko prihranili, ako bi bili v svojem poslovanju bolj previdni, malo bolj nezaupljivi napram zunanjim efektom in manj optimisti.

Samoumevno je predpogoj informacij, da so objektivne in stvarne in da se iz konkurenčnih razlogov ne favorizira ali zapostavlja posameznih tvrdk, posebno pa, da se varuje pri dajanju informacij skrajna diskretnost, ker so baš v tem oziru vsi podjetniki najbolj občutljivi in jim vsaka lahkomišelnost in zloraba mnogo škoduje. Zato je potrebna medsebojna vzajemna kontrola, zaupanje in disciplina, ker je to poslovanje najdelikatnejše narave.

V zadnjem času so mnogokrat iskale inozemske tvrdke in tovarne zastopnikov in so se glede posameznih ponudnikov obračale potem na trgovsko zbornico po informacije, da bi jim dale komisijske zaloge, odprle kredite itd. Zbornica samoumevno ne more voditi te evidence, ker ima poleg cele trgovine v Sloveniji še vse obrtnike in celo industrijo. Primorana je za to poslužiti se referenc krajevnih organizacij, ki so edinele v stanju pre-

sojati konkretni položaj v vseh dejstvih. Informacije pa so odločilne za poslovni stik, ker morajo naši eksporterji in importerji vsled valutnih neprilik včasih po cele mesece prekiniti zveze z Italijo, drugič zopet z Avstrijo, Čehoslovaško ali Nemčijo, ker ne konvenira tam kupovati in morajo slopiti v popolnoma nove zveze. Tega pred vojno, ko so bile razmere uslajene, sploh ni bilo. Zato previdni trgovci iz ino-

zemstva v svojih dopisih sami ponudijo naslove objektivnih referenc. Isto je v interesu naših trgovcev, da dajo svojim organizacijam pravilne podatke na razpolago, namesto da igrajo razžaljene, ako zvejo, da se je kdo o njih stanju informiral. Sprožili smo vprašanje, ker je stvar za naše trgovstvo principiijelne važnosti, sedaj pa prepuščamo besedo gremijem.

Proti zavlačevanju trgovskih pravn.

Pod naslovom »Trgovci in trgovske pravde« smo pred meseci v našem listu opozarjali pristojne oblasti na izredno škodljive posledice, ki jih povzroča trgovstvu in industriji zavlačevanje pravn pri trgovskih sodiščih. Zahtevali smo, da se v svrhu razbremenitve sodnikov in primerno razvrednotenju naše valute povišajo zneski, ki so merodajni za pristojnost zbornega kot trgovskega sodišča. Vidimo pa, da se ne zavlačujejo samo trgovske pravde, ampak da se tudi sodnoupadne oblasti (mislimo predvsem na ministrstvo pravde v Beogradu) pri reševanju tega tudi za gospodarstvo zelo važnega, a nikakor ne komplirane vprašanja, ne morejo prikopati do končne odločitve. V kazenskem procesu je pravosodna oblast že davno poskrbela, da hudo delci prehitro ne pridejo pod težjo kazni pred zbornim sodiščem ter zvišala za hudo delstvo merodajne vrednostne zneske (za poroto 40.000 kron). Zato se tem bolj čudimo, da se ji tako malo mudi ustreči želji gospodarskih krogov v pogledu civilnega procesa.

Danes pride že spor radi bagatelne malenkosti pred deželno (okrožno) kot trgovsko sodišče. Treba je zastopanja po odvetnikih, mesto da bi se rešila zadeva kratkim potom pred okrajnim sodiščem in strankam prihranili poleg občutne izgube časa še popolnoma nepotrebni in višji procesualni stroški. Značilno je, da so celo odvetniki odločno za povišanje pristojnostnega zneska, dasi bi to v gmočnem oziru ne bilo ravno v njihovem interesu, ker bi zelo mnogo zbornosodnih dražjih pravn odpadlo.

Koliko škodo ima tožeči upnik, ker dolžnik nalašč zavlačuje proces, da mu ni treba takoj plačati! Prihranjene obresti, ki bi jih toženec sicer moral plačati za kredit v dolž-

nem znesku pri kaki banki, mu bogato odtehtajo stroške pravedanja. Med pravdo je že razpadlo feriatev tudi lahko ponovno izkoristil sam. Marsikdo vrhulega špekulira na padec valute. Upnik, ki dobi le težko in proli visokim obreslim za obratovanje neobhodno potreben in danes tako utesnjen kredit, dobi za vso škodo le povračilo v višini 6% zamudnih obresti. To vpliva seveda demoralizujoče.

Da se dolgotrajno pravedanje zlorablja, ne moremo zameriti toliko nagajivemu tožencu, ki se seveda brani in upira plačilu, kakor pač more. Delamo pa za to odgovorne pravosodne oblasti, ki na nerazumljiv način zavlačujejo odredbe, ki bi razbremenile sodnike in omejile dolgotrajno in za trgovsko-industrijske kroge tako zelo škodljivo pravedanje. Če smo prav poučeni, sta ljubljansko višje deželno sodišče, odnosno oddelek ministrstva pravde že lani stavila tozadevne umestne predloge ministrstvu pravde v Beogradu, posredovala je Trgovska in obrtniška zbornica, izjavila sta se društvo sodnikov in odvetniška zbornica, pisalo se je o tem po časopisih. Danes pa smo še vedno pri starem.

Trgovstvo in industrija, ki se poleg občutnih javnih bremen morata boriti dandanes z največjimi težkocami glede nabave za obratovanje neobhodno potrebnega dragega kredita in ki imata itak velike nepravilike pri likvidiranju svojih feriatev, občutita še prav posebno škodo, ki jo utrpita radi dolgotrajnosti dostikrat popolnoma likvidnih, od dolžnika nalašč zavlačevanih procesov. Zato apeliramo na pristojne oblasti, posebno pa na ministrstvo pravde v Beogradu, da se nemudoma reši vprašanje povišanja pristojnostnih zneskov za trgovske pravde.

Premogarska stavka.

Po enajstmesečnem presledku je izbruhnila zopet premogarska stavka, ki traja sedaj že 10 dni. Stavka traja trdovratno naprej in niti od ministrstva odposlana komisija ni mogla dosedaj zblizati delavcev z delojemalci. Vzroki stavke so zelo interesantni in ji morajo naši gospodarski krogi posvetiti vso pozornost.

S kratko enotedensko stavko, ki je trajala od 21. do 28. avgusta lanskega leta, so delavci v revirjih Trboveljske premogokopne družbe dosegli, da se jim je priznal eksistenčni minimum in vredilo izplačevanje draginjskih doklad na podlagi indeksnih cen za živila in življenske potrebščine, ki jih je vsaka dva meseca ugotovila posebna komisija.

Pričakovali je bilo, da bo premogovno delavstvo s to novo bazo mezd zadovoljno, ker je ta nova podlaga predvidevala avtomatično

regulacijo draginjskih doklad na podlagi vsakokratnega razvoja cen življenskih potrebščin. Po tem sporazumu se je imela vpoštevati vsaka izprememba cen nad 5% navzgor ali navzdol ter na podlagi tega procentualno povišati, odnosno zmanjšati draginjske doklade.

V praksi so se draginjske doklade od lanske letošnje stavke dosedaj vedno le poviševale, ker je draginja živil vedno le naraščala in ko je komisija ugotovila nove indeksne cene, se je vsakokrat tudi takoj na podlagi sorazmernega poviška mezd iskalo enostavno kritje povečanih izdatkov na ta način, da so se hitro v enaki meri povišale tudi cene premogu.

Mislilo se je, da na tej novi mezdni bazi ne more priti več do nespo razuma, ker je premikljiva skala prejemkov upoštevala vedno dejanski položaj. Sestanki komisije so se izvršili koncem meseca februarja

za marec in april ter koncem aprila za meseca maj in junij, ko so naenkrat koncem junija delavski delegati pri novem sestanku izjavili, da se s sedanjim eksistenčnim minimumom več ne zadovoljijo, marveč da zahtevajo do 50% povišanje. Trboveljska premogokopna družba jim je stavila na njih zahteve kot protiponudbo, kakor je bilo objavljeno v dnevnem časopisu, da se eksistenčni minimum poviša za 3 Din, ali pa da se računajo prejemki na podlagi zlate paritete. Toda do sporazuma na tej protiponudbi dosedaj ni prišlo in delavstvo je stopilo v vseh revirjih 20. julija zjutraj v stavko.

Da je došlo do stavke, je brez dvoma največ kriva Trboveljska premogokopna družba sama, ki je na svojem običnem zboru dne 1. junija 1923, storila skrajno nepremišljen in usodopolen korak ter za leto 1922 odobrila poleg 5% dividende v znesku 1.250.000 Din še izplačilo 45% superdividende v znesku 11.250.000 Din, torej celotno 50% od delniškega kapitala na račun enoletne dividende. Leta 1920 in 1921 je družba izplačala 11% odnosno 12½% dividendo od delniškega kapitala 12 milijonov dinarjev. Torej znaša za leto 1922 dividenda več kot je znašal leta 1921 delniški kapital.

To dejstvo, ki ni izzvalo v naših vladnih krogih prav nikake pozornosti, akoravno je dnevno časopisje o njem poročalo z debelim tiskom, je izzvalo v rudniških revirjih skrajno ogorčenje in revolto in splošno je padla parola, da če se lahko delničarjem eno leto izplača 50% dividenda, da je delavstvo potem tembolj upravičeno zahtevati povišanje svojega eksistenčnega minima vsaj v enaki izmeri z delničarjem razdeljeno dividendo. Tekom enega meseca je ta agitacija tako dozorela, da je bila stavka neizogibna in tudi treznejši elementi med delavstvom, ki so bili proti stavki, niso mogli izbruhavke zadržati. Priznati moramo, da je bil pretežen del delavstva proti stavki in da je sedaj v revirjih vse mirno, ker se je delavstvo po večini razšlo na svoje domove po okolici na poljska dela. Zato je to stavko smatrati bolj za demonstracijo nad dividendno politiko družbe ogorčenih organiziranih rudarjev, kot pa za posledico momentane druginje.

Sedaj stojijo obrati 10 dni. Pred stavko so producirali revirji v Zagorju, Trbovljah in Hraščniku dnevno 460 vagonov premoga, kočevski rudniki 30 vagonov, Rajhenburg 10 vagonov, Huda jama pa 4 vagone, tako da je znašala skupna povprečna produkcija družbenih rudnikov dnevno 504 vagone premoga. Cene premoga so znašale od 1. maja t. l. za premog iz trboveljske kotline na

jami za kosovec 290 Din za tono, za kocke 270 Din, za orehovec 240 Din, za zdrob 212 Din in za drugovrsten zdrob 112.50 Din, odnosno za slabšeje kvalitete 87.50 Din. Pri kočevskem premogu, ki je kvaliteto slabši od trboveljskega, pa so znašale cene za kosovni premog za tono 245 Din, za kocke 235 Din, za orehovec 220 Din, za boljši zdrob 200 Din in za odpadek pa 40 Din. Ako vzamemo torej 240 Din kot povprečno ceno, znaša vrednost dnevnega izpada produkcije vsled stavke 1.200.000 Din, odnosno dosedaj 12 milijonov dinarjev, to je toliko, kot znaša izplačana dividenda za leto 1922.

Produkcija premogovnikov družbe, ki je znašala leta 1919 le ca. 200 vagonov dnevno in leta 1920 kakih 240 do 260 vagonov, je v letu 1921 napredovala polagoma na 300 vagonov in ko so bile meseca februarja 1922 ukinjene maksimalne cene in izvršene razne tehnične naprave, se je povečala na 350 vagonov ter je letos dosegla celo nad 500 vagonov. S tem se je produkcija napram letu 1919, ki je bilo v tem oziru najbolj kritično, pomnožila za celih 150%. Do konca meseca julija t. l. smo imeli v Sloveniji neke vrste vezano premogovno gospodarstvo, ker je oddelek za premog pri pokrajinski upravi kljub temu, da je bila drugače vsa trgovina v državi prosta, razdeljeval premog in določeval kontingente za državno in južno železnico v Sloveniji in ostalih pokrajinah, dalje za posamezne industrijske stroke.

Le ca. 10% dnevne produkcije je imela družba, odnosno v svrhu posredovanja prodaje premoga posebno ustanovljen prometni zavod za premog, na razpolago za prosto prodajo v tu- in inozemstvu. Izvozilo se je razmeroma malo, kakih 10-12 vagonov dnevno in se je izvoz kretal v glavnem v Avstrijo in na Madžarsko, kjer ima družba že iz mirodobnih časov svoje stalne odjemalce. Znatel del prostega premoga pa so pokupili trgovci, kakor tudi industrija na Hrvaškem in v Srbiji ter tudi v Sloveniji.

Konzum trboveljskega premoga pri naši slovenski industriji je od letošnje pomladi občutno nazadoval, ker je industrija, posebno železna, kakor tudi za izdelavo stavbenega materiala slabo zaposlena. Nasprotno pa je konzum železnice porastel in so si železniške uprave napravile precej zalog. Odvoz premoga je v zadnjem času precej trpel vsled pomanjkanja vagonov. Ob momentu izbruhavke je imela južna železnica skoro osemtedensko zalogo premoga, medtem ko je državna razpolagala le s komaj enomesečno zalogo, to pa le po lasni krivdi in tudi Beograd in Zagreb sta

imela dnevno za tvorno rezervo na premogu več vagonov na razpolago. Tako, da je situacija v tem oziru precej pomirljiva in glede stavke in njenega vpliva na obrat našega prometa in industrije za enkrat ni povoda k razburjanju. Dobro so založene tudi aprovizacijske industrije, elektrarne, tako da je upati, da bodo lahko vzdržale, dokler se interesanlna in za naše razmere karakteristična borba trboveljskih rudarjev z vodstvom podjetja ne konča.

Z 31. junijem t. l. nastaja v premogovnem gospodarstvu po celi državi popolna prostost in s tem je dosegla tudi družba to, za kar se je dolga leta borila, da se ji je glede premogovnega prometa priznalo popolnoma isto pravico, kakor ostalim industrijam in producentom življenjskih potrebščin že davno poprej, in konsumenti premoga bodo v bodoče navezani na dobavne in kupne pogodbe z družbo, kakor so bili deloma že od lanskega leta. Le za državne železnice bo obstajala še nadalje obveznost, da jim družba dobavlja one kontingente, ki jih je določilo za tekoče leto ministrstvo šum in rud.

Po sestavi, ki jo je priobčil Narodnogospodarski Vestnik (štev. 4, leta 1922) so se cene za trboveljski premog razvijale od prevrata naprej na sledeč način:

	Debeli premog	Drobni premog
do 14. I. 1919	K 74.—	K 60.—
od 15. I. 1919 do 13. IV. 1919	K 86.—	K 72-70
od 14. IV. 1919 do 30. VI. 1919	K 114.—	K 102-40
od 1. VII. 1919 do 30. IX. 1919	K 135.—	K 110.—
od 1. X. 1919 do 31. I. 1920	K 177-50	K 149-50
od 1. II. 1920 do 7. II. 1920	K 232-50	K 204-50
od 8. II. 1920 do 13. IV. 1920	K 302-50	K 274-50
od 14. IV. 1920 do 23. VI. 1920	K 338.—	K 310.—
od 24. VI. 1920 do 14. VII. 1920	K 368.—	K 340.—
od 15. VII. 1920 do 31. V. 1921	K 523-45	K 495-45
od 1. VI. 1921 do 31. I. 1922	K 596.—	K 555.—
od 1. II. 1922 dalje	K 727.—	K 667.—
in od 1. III. 1923 dalje	K 940.—	K 836.—

Cene so se torej leta 1919 povišale za 140%, tekmo l. 1920. so se potrojile, le leto 1921 je bilo v tem oziru stabilnejše. Z letom 1922 začena zopet močno povišanje cen, ki je letos doseglo rekord.

S prvim majem pa se je pričelo s tipiziranjem premoga v pet vrst in so se uveljavile cene, ki smo jih uvodoma navedli. Ne moremo se tukaj podrobneje pečati z razvojem in povišanjem produkcijskih stroškov, posebno mezd, obratnega materiala, ki se je v tej dobi znatno povišal. To tudi ni niti naša naloga in niti naš namen. Prepuščamo to delo strokovni komisiji ministerijal-

nih delegatov in se zanašamo na njih nepristransko presojo.

Nam zadostuje dejstvo, ki je priznано v zadnji objavljeni bilanci Trboveljske družbe (za leto 1922), ki izkazuje pri akcijskem kapitalu 25 milij. dinarjev, kosmati dobiček 34.6 milij. dinarjev in čisti dobiček 16.4 milijonov dinarjev, ali okroglo 64% sedanje glavnice, ki je bila po prevratu že od 12 milijonov kron dosedaj povišana na 100 milijonov kron in ki se po sklepu letošnjega običnega zbora povišuje na 200 milijonov kron.

Smo pristaši svobodne trgovine in vedno smo se borili proti maksimiranju cen in šikaniranju podjetnika. Toda kljub temu slučaja Trboveljske družbe v javnem interesu našega celokupnega gospodarstva ne moremo in ne smemo odobravati in vzeti brez kritike na znanje, ker je premog tako važen predmet za celo našo industrijo, obrt in promet, da je od njega cen odvisna v značni meri konkurenčnost najvažnejših panog naše industrije in aktivnost naših železnic. Trboveljska družba je s svojo zadnjo bilanco jasno pokazala, da razpolaga z značnimi rezervami dobičkov iz preteklih let, s katerim pa je prišla na dan šele sedaj, ko se likvidira vezano gospodarstvo s premogom, odnosno da je gospodarila lani s pretiranim dobičkom. Posledica tega koraka, da je družba razdelila svojim delničarjem za 12 in pol milijonov dinarjev gratis-akcij, mora družba nositi sama in sicer so te posledice na eni strani revolta v revirjih in zahteva 50% nega povišanja mezdnih prejemkov, na drugi strani pa dejstvo, da bo morala družba na podlagi bilančno izkazanega dobička plačati nad 10 milijonov dinarjev neposrednih davkov, državnih in avtonomnih doklad, za katere ne izkazuje v bilanci nikakega primernegega krija, ker znaša izkazana davčna rezerva v bilanci le 230.369 dinarjev. Pripomniti moramo, da je poleg zgoraj navedenega dobička še tri milijone dinarjev dobička obseženega pod postavko za konvertirano posojilo iz leta 1907, ki je bilo lansko leto izkazano v bilanci z 8.081.528 K, letos pa z 5.942.300 Din.

Ne razpolagamo s podatki, koliko bo zneslo novo povišanje delavskih mezd, na katero bo družba v večji ali manjši izmeri po sedanjem položaju konečno morala pristati, toda v naprej se ga lahko ceni na najmanj 20 milijonov dinarjev. Ako k temu prištejemo še vsoto za obdavčenje lanske bilance, potem nastaja interesantno vprašanje, ali bo to pot družba zopet vse to, kot do sedaj z odobritvijo vlade prevajala v cenah premoga na naše železnice in industrijo. Mi svarimo resno proti nadaljevanju takega gospo-

LISTEK.

Gustav Freytag.

Dati - Imeti.

(Nadaljevanje.)

S tem dnem se je pričelo med Antonom in Bernardom razmerje, ki je imelo vrednost za oba. Pri zabavah o lepoti, ki jo je ustvarila sila tujega naroda, sta vzljubila tudi dobrine, ki sta jih našla drug pri drugemu. Bernardovo poznanje jezika je bilo temeljitije in njegov čut za čare v tuji poeziji je bil izredno fin, nasprotno pa je bilo v Antonovi duši vse urejeno, umerjeno in sigurno. Če se je Bernard boril za Byrona, je Anton zagovarjal mirno jasnost Walterja Scotta, in končno sta bila oba srečna, ko se je njih navdušenje združilo pred največjim dramatičnim pesnikom.

Anton je opisoval malomarnemu Finku nenavadno Bernardovo izobrazbo. Zelel je, da bi ju medseboj seznanil, in ko je nekoč povabil Bernarda k sebi, je prosil tudi Finka, naj gre z njim.

»Ako ravno želiš, grem s teboj, Tone«, je odgovoril Fink. »Povem pa ti že zdaj, da ne morem trpeti

ljudi, ki jim je edini posel ta, da vedno čepe pri knjigah. Ni ga namreč človeka, ki bi o vsem mogočem izrekal bolj samoljubne sodbe in ki bi se bolj nespametno obnašal, kadar mora sam kaj napraviti. In zlasti še sin častljivega Ehrenthala! Ne zameri mi, ako vama bom kmalu pobegnil«.

Bernard je sedel na zofi v Antonovi sobi in v napetem pričakovanju, ki je bilo namešano z nekakim strahom, gledal proti vratom, kdaj vstopi slavni mož, o katerem je marsikaka pripovedka prodrla celo v njegovo sobo. Ko je Fink vstopil in na globoki Bernardov poklon le lahno pokimal z glavo, je Anton z žalostjo občutil, da se boste ti dve osebi težko sporazumeli. Ni si mogoče misliti večjega nasprotstva, kot sta bili njih bistvi: suha koščena, prozorna roka Bernardova in krepko Finkovo mišičevje, slabotna postava prvega in elastična sila drugega, tu nagubani obraz s sanjavimi očmi, in tam ponosne poteze z orlovskim pogledom — ne, to ne bo nikoli soglašalo! Vendar je šlo boljše, nego si je mislil Anton. Bernard je s spoštovanjem poslušal, kar je pripovedoval Fink, in Anton

se je vnelo trudil, da bi spravil pogovor na tako polje, kjer bi se lahko udeleževal tudi Bernard; na ta način se je zabava povoljno razvila.

»Fink je tudi Indijance videl«, pravi Anton Bernardu.

»Ali ste slišali kako njihovo pesem?« vpraša učenjak.

»Nekolikokrat sem jih slišal. Mogoče bi učeni ljudje našli kaj posebnega v njih petju, toda za moi okus ni bilo. Tolcite na staro pločevinasto ploščo in z različnimi posrskami toni pojte pri tem skozi nos: 'Tum, tum, te — like, like, te — oh, oh, tum — tum, te', tedaj imate njihovo petje, ki bi se v našem jeziku glasilo približno: 'Dobri duh, daj bivolv, bivolv, bivolv. Debelih bivolv daj nam dobri duh'. — Njegovi poslušalci so se smejali. »In čemu bi ti ljudje tudi delali umetne pesmi? Nahajajo se ali na lovu, ali iščejo skalpe, ali jedo in spijo, ali pa imajo parlamentarne govore, k čemur čutijo veliko nagnenje«.

»In ženske?« smehljaje vpraša Bernard.

»Kako je s poezijo pri njih, ne vem, vem le, da imajo njih telesa močen duh po tolšči. Seveda, ako

ni nič drugega pri roki, se človek tudi temu privadi. — Z moškimi sem bil rajši v družbi. Krasen pogled je, če sedi tak nagi mladenič na poldivjem konju«.

»Prvo srečanje z njimi vam je gotovo zelo imponiralo? Njih nenavadna noša in njih ponosno vedenje« pripomne Bernard.

»Tega ravno ne morem trditi. Pred leti sem s sličcem napravil potovanje k agenturi neke družbe, pri kateri je bil on soudeležjen. Ko smo stopili s parnika na breg, smo našli v pristanišču na neko družbo rdečih gospodov, ki so bili vsi zelo vinjeni. Neki dolgin je stopil k mojemu sličcu, mu napravil dolg govor, v katerem je zagotavljal, kot je pojasnil tolmač, da obstoji cela njih družba iz samih slavnih bojnikov. Po vsakem njegovem stavku pa je tolpa glasno zalajala: 'Han, han', kar pomeni v našem jeziku toliko kot: 'Da!' — Bila je to četa Črnonožcev«.

»Bili so iz rodu Sioux«, pohlevno popravi Bernard.

Fink je odložil žličko, s katero je mešal čaj, in debelo pogledal Bernarda: »Kot sem jaz izvedel, gošpod, so bili to Črnonožci«.

darstva, ki ogroža najširše naše gospodarske kroge v svojih temeljih, svarimo tudi proti temu, da bi se z dovoljenjem popusta na premogovnih cenah za drž. železnice vse breme naprtilo naši industriji, katere položaj je že itak kritičen.

Razno o marki in srednjeevropskih gospodarskih interesih.

Rekli smo že v zadnjem članku o sanaciji marke, da bomo zasledovali razne nasvete in po njih dosežene uspehe, oziroma neuspehe. Saj taka katastrofa lahko doleti vsako valuto in je koristno vedeti, kaj v tem slučaju pomaga in česa se je treba varovati. Ze 23. maja je pisal »Vorwärts«, da je pomožna akcija za državno marko končana in da se je nehala s popolno propastjo marke. Poljska marka je bila že lakrat boljša in avstrijska krona je nemško marko že skoraj dohitela, inflacija je šla pa še kar naprej. Izkaz državne banke je pa povedal, da so morali vzeti 60 milijonov zlatih mark iz bančne blagajne, da so krili 15. maja zapadle in svojedobno Belgiji izročene zakladne menice. Ze koncem maja je bilo od zlate milijarde, na katero je Nemčija v slabih valutarnih časih toliko upala, v Berlinu faktično le še 630 milijonov; 370 milijonov zlatih mark pa, ki so jih bili poslali v tujino, je bilo lakrat neobremenjenih samo še 212 milijonov. Vlada, oziroma državni gospodarski svet je bil pa lakrat še trdno prepričan, da sanacijska akcija še ni končana in da bodo takoj zopet začeli z njo, kakor hitro bodo politične razmere obetale uspeh. Zagotavljali so, da je lakratni padec marke samo posledica političnih razmer. Kolikor sedaj vemo, je bilo to resnica; samo optimizem, opirajoč se na pogajanja med Berlinom in Londonom, ni bil na mestu. Da je imela odredba o devizah popoln neuspeh, o tem smo že govorili.

Efektna borza je bila v tistih dneh v znamenju popolnega bega pred marko. Spekulacija je bila mnenja, da so diplomatične možnosti izčrpane in da je rešitev ruhrskega vprašanja mogoča le na gospodarskem potu. Razni efekti so šli tedaj v enem dnevu v nedogledne višine, do 150.000%! Saj ni čuda; vladujoči sistem v Parizu je šel z vso paro za tem, da Nemčijo gospodarsko stre: v zasedenem ozemlju so odstavljali uradnike, ovirali na javnih potih tudi mali promet, zaplenjevali vsaktero blago, zahtevali potne liste itd. Vse delo nemške vlade je bilo spričo te politike Francozov samo Sizifovo delo; vlada in državna banka sta bili sami prepričani, da more vsaka nasilna odredba ozdraviti samo znake bolezni, ne pa bolezen samo. Državna marka tudi za Poljsko in

»Pa so vendar bili Sioux«, ponovi Bernard. »Pri Črnonožcih se glasi, da drugače.«

»Strelal« zakliče Fink, če ste s temi rdečimi vrati tako intimno znani, čemu pustite potem, da vam tu pripovedujem svoje lovske pripovedke?»

»Le njih jezik sem nekoliko študiral«, odvrne Bernard, »slučajno sem pred kratkim pregledal sezname nekaterih besed.«

»In čemu ste si delali ta nepotrební trud? Te ljudi namreč hitro spravljajo s pota; predno se naučite kak jezik, je rod, ki ga govori, lahko že popolnoma iztrebljen.«

Zdaj je Bernard postal zgovoren. Dejal je, da je znanje jezikov za vedo najboljši pripomoček, da se lahko razume najvišje, kar človek sploh more doumeti, namreč duše narodov.

Anton in Fink sta ga s paznostjo poslušala. Ko se je Bernard odstranil, je Fink, še vedno začuden, vzdiknil: »Takšen duh, in poprej se je delal, kot bi ne znal do pet štetil!«

(Dalje sledi.)

V 45. vrstah

se izdelujejo festenine »Pekatele«. Nekaterim ugajajo debeli, drugim drobni makaroni, tem vrvice, onim polži itd., vse pa so tečne, redilne in tako okusne, da jih vse povsodi hvalijo.

Avstrijo ni bila več dobra valuta. Zato je vse bežalo pred njo. Akcijske družbe so zaslužile na papirju bajne vsote, so pa naložile ta inflacijski dobiček tako, da so varovale zlati značaj svojih podjetij.

Ze tedaj se je uveljavljala misel in to velja tudi še danes, da se likvidacija svefovne vojske ne bo izvršila diplomatičnim potom, temveč z razdelitvijo srednjeevropskih industrijskih interesov. Vlada je že v svoji reparacijski ponudbi izjavila, da bo pritegnila veleindustrijo kot porok za bodočo mednarodna reparacijska posojila, in nemški narodni gospodari razmotrivajo različne možnosti, kako bi se to dalo napraviti s prostovoljnimi dajatvami. Poleg znanih Hackenbergovih in Rathenauovih načrtov se je pojavil zlasti od francoske strani propagirani načrt, naj oddajo velike nemške družbe tretjino akcijskega kapitala kakšnemu mednarodnemu zavodu, da ga proda interesentom finance in industrije, zlasti na Francoskem, itd.

Pod tem vidikom je treba razumeti viharne nakupe zahodnonemških, zlasti Stinnes-ovih papirjev. — Neka velebanka je nakupovala predvsem podjetja kalija, monianska in strojna podjetja. Izvor vseh teh nakupov je brzkone v središču francosko-belgijske težke industrije, ki nabira cele pakete akcij, da jih vrže v danem trenotku na tehniko, ko se bo politično odločeval srednjeevropski gospodarski problem. Nemške industrijske skupine pa hočejo svoj ogromen dobiček v papirnih markah uporabiti za to, da si ojačijo pozicijo v svojih lastnih družbah. Ta fitanski boj med nemškimi in tujimi industrijskimi skupinami pa tira kurze nemških industrijskih papirjev na že omenjeno nedogledno višino. Zlasti se to opazja pri vsli podjetjih na zapadu Nemčije, tako v zasedenih, kakor v nezasedenih krajih. Tudi kalijev trg je bil predmet živahnih kupcijskih transakcij. Tožbe kalijeve industrije o nezadostni zaposlenosti in majhnem dobičku niso posebno resne. V zadnjih časih se je v nemških kalijevih akcijah pojavil posebno ameriški kapital; isti kapital je raztegnil svoje delovanje tudi na nemško ladjedelništvo. Nemška industrija rjavega premoga, ki se ji sedaj vsled zasedbe Poruhrja posebno dobro godi, se približuje petrolejski industriji. V tekstilni industriji je odločilno udeležen tudi češki kapital. V avtomobilni industriji opazujemo soudeležbo turinske Fiat-skupine; tudi v težki strojni industriji tuji kapital, zlasti ameriški, prav tako tuji kapital v prvovrstnih električnih podjetjih. Kemična industrija išče slikov z ameriškim in holandskim kapitalom, industrija barv postaja mednarodna. Viharna hausse nemških petrolejskih akcij temelji v sijajnih uspehih te družbe v Mehiki in Argentini.

Pri vseh nakupih je nemški mali kapital le slabo udeležen, ker je že za eno samo akcijo treba včasih četrt milijona in še več mark; to je bilo že začetkom junija, danes velja to tembolj. Da ima pa marka v notranjem življenju Nemčije drugo kupno vrednost kakor v mednarodni borbi, o tem bomo govorili v posebnem članku.

O nemški marki bomo še večkrat razpravljali; saj smo že iz teh par vrstic videli, da ima njen padec velikanske posledice za ves evropski in tudi svefovni gospodarski položaj. Le pogledimo na soudeležbo Amerike.

Pošiljanje brzojavk za prejemnikom.

Odpošiljatelj brzojavk sme zahtevati, da še brzojavka pošlje za prejemnikom v slučaju, da je prejemnik odpotoval ali da je spremenil naslov, se preselil itd. V tem slučaju se mora pred naslovom na brzojavki napisati »za prejemnikom« (faire suivre) odnosno samo »FS« ter vplačati v to svrhu deposit, ki ga zahteva poštni urad, kakor tudi pristojbino za prvo odpravljanje brzojavke. O vplačani vsoti izda poštni urad odpošiljatelju začasno pobolnico, dokler ne izvrši urad definitivnega obračuna s stranko. Brzojavke z označbo FS se skuša najpreje dostaviti na prvotni naslov prejemnika, ako je ta odpoštoval, potem se ugotovi nov kraj, kjer se prejemnik nahaja, ki se zabeleži na brzojavki.

Pa tudi vsak prejemnik brzojavk lahko zahteva, da se brzojavke, ki pridejo na njegov naslov, pošljejo naprej na njegov nov naslov, ako položi na brzojavnem uradu v to svrhu primerni znesek. Nafake brzojavke, ki se jih pošilja dalje, se pred naslovom pripiše označba »za prejemnikom iz...« Zahtevo za nadaljno odpremo mora podati stranka pisмено in plačati zanj za vlogo predpisano takso. Vse takse za take brzojavke se obračunajo iz deposita, ki ga je položila stranka. Pri pošiljanju brzojavk za prejemnikom se plača taksa za toliko brzojavk, kolikorkrat je kraj menjen. Redno plača to pristojbino odpošiljatelj. Le ako prejemnik zahteva odpošiljanje, mora on plačati.

BRZOJAVKE Z VEČ NASLOVI.

Vsaka stranka lahko pošlje eno in isto brzojavko v eni in isti kraj na več naslovov ali pa tudi na razne naslove v razne kraje, ki spadajo pod eno in isto brzojavno postajo. V to svrhu se pred naslovom prejemnikov brzojavke napiše označba »TM«, h kateri se napiše število naslovov, medtem ko se ime brzojavne postaje piše samo enkrat. V tem slučaju se na vsak prepis brzojavke napiše samo adresa stranke, kateri se ima brzojavko dostaviti, razen ako odpošiljatelj izrečno zahteva, da se vsem adresatom sporočijo vsi naslovi. To zahtevo se šteje med brzo-

javne besede in mora biti pred naslovom napisana v obliki »C. T. A.« sporočiti vse adrese. Za brzojavke z več naslovi se plača poleg navedene pristojbine za brzojavko še po 5 Din za vsak naslov do 100 besed; za vsakih, pričetih nadaljnih 100 besed zopet 5 Din. Pri nujnih brzojavkah pa 15 Din.

BRZOJAVNE TAKSE.

Po zadnji odredbi znaša taksa za navadne brzojavke za vsako besedo pol dinarja. Najmanjša taksa znaša 5 dinarjev, za nujne brzojavke (D) se zaračunava trikratna pristojbina za navaden brzojav z istim številom besed. Kot nujne se smatra tudi vse brzojavke, ki se oddajajo v času od sobote in sicer od 8 ure zvečer pa preko nedelje do ponedeljka do 8 ure zjutraj.

PLACAN ODGOVOR.

Pri plačanju odgovora (R.P.) se računa za vsako besedo, kolikor jih je pošiljatelj naznačil v brzojavki, po 50 para, najmanjša pristojbina pa znaša za to 5 Din. Ako pošiljatelj v brzojavki ne navede, za koliko besed plača odgovor, se smatra da je odgovor plačan za 10 besed, za kar se zaračuna taksa 5 Din. Ako ima odgovor več besed, kot jih je bilo plačanih, mora za vsako nadaljno besedo pošiljatelj odgovora še plačati pol Din. Za nujni plačan odgovor (R. P. D.) se zaračuna trikratno takso.

PONOVITEV BRZOJAVKE.

Pošiljatelj tudi lahko zahteva primerjanje (kolacijoniranje) brzojavke. To je priporočljivo zahtevati pri važnih trgovskih sklepih ali pa denarnih dispozicijah, da se preprečijo nepravilke, ki lahko nastanejo vsled popačene brzojavke. V tem slučaju napiše pred naslovom primerjati (sравнение — collationnement) ali »T. C.« Primerjanje obstoji v tem, da se celotna brzojavka ponovi in se plača zanj ena četrtina one takse, ki je bila plačana za brzojavko in sicer najmanj 1 Din. Torej ako se plača za brzojavko 10 Din, stane ponovitev brzojavke 2.50 Din ali skupaj 12 Din 50 p.

Povišanje taks in pristojbin. (Nadaljevanje.)

Za dobavne pogodbe, s katerimi se podjetnik obvezuje, da dobavi komu kako stvar ali izvrši kak posel, se določa taksa kakor za kupne pogodbe glede premičnin na ½%. Tej taksi pa niso zavezane kupnine, ki jih plačujejo kupci za blago, ki je predmet obratovanja prodajalca, ako se pred nakupom ni sklenila formalna dobavna pogodba ali ako kupnina ne preseže vsote 2000 Din. V primeru, da se dobavne pogodbe sklepajo z inozemskimi kupci potom izrečno pooblaščenih zastopnikov, se ne pobira ½% taksa, ako postanejo pogodbe izvršne šele v inozemstvu.

Za cesije dolgov in drugih pravic, za katere je vrednost že ugotovljena ali se more ugotoviti, se plačuje taksa, ako protidajatev ni dogovorjena, kakor za daritve, sicer pa kakor za kupnine (2%). Pri meničnih prenosih se plača takso za kupnine le po izvršenem protestu, ker je plačilo izostalo, ako se prenesejo na osebe, ki do dneva protesta niso bile menično obvezane.

Za vsak otvorjeni ali tekoči račun se je do sedaj pobirala taksa le pri denarnih zavodih, v novem načrtu pa je taksa dolžnost razširjena na vse akcijske družbe. Izvzete so le zavarovalnice. Taksa se bo pobirala na dosednji način polletno in ne več celoletno. Med posameznimi akcijskimi družbami vzajemno otvorjeni tekoči računi bodo zavezani le polovični taksi.

Za jamstvene listine je določena taksa po vrednosti in sicer za jamstvo državnih davščin za vsaki mesec ½%, za ostale jamstvene listine pa 20 p od 100 Din. Taksa se plačuje tudi od vrednostnih papirjev

privatnih zavodov, ako se uporabljajo za jamčevino.

Za gostilniške in kavarniške obrti predpiše minister za finance sporazumng z ministrom za gradbe posebne načrte treh vrst. Takso za te načrte bodo plačevali le obrati, ki se otvorijo, čim se načrti določijo. Ze obstoječi obrati, katerih prostori ne bodo odgovarjali načrtom, bodo zavezani prostore prilagoditi novim načrtom v roku desetih let, ne bodo pa za to plačali posebne takse. Za preiskovanje dejanj, kaznivih po gostilniški ali kavarniški uredbi, je za primer, da se izreče obsodba, taksa povišana od 30 na 50 Din in za pritožbe proti takim obsodbam od 6 na 30 Din.

Za prijavo obrta je določena taksa, ako se namerava obrt izvrševati po ulicah, na 20 Din, za izvrševanje obrta, ki se izvršuje po lokalih, pa v krajih z nad 10.000 prebivalci na 100 Din, s prebivalci od 5000 do 10000 na 60 Din, s prebivalci od 2000 do 5000 na 40 Din in v krajih z izpod 2000 prebivalcev na 20 Din. V pokrajinah, kjer dovoljuje obratovanje politično oblastvo, se bo za dovolitev plačevala še posebna taksa.

Za prijavo konkurza je določena taksa 200 Din.

Za potrdilo (parifiranje) trgovskih knjig, ki morajo po zakonu biti potrjene, se bo pobirala sledeča taksa in sicer za potrdilo glavnih, kontokorentnih in saldokontnih knjig za vsak list po 1 Din, za vse ostale knjige pa po 50 p od lista.

Taksi niso zavezane kopirne knjige in žepne beležnice, dalje knjige, ki se vodijo za pobiranje državnih davščin (trošarina, davek na po-

slovni promet, veselčni davek), ako niso trgovske knjige, in rezervne knjige, katerih denarni zavodi in delniške družbe še ne uporabljajo. Taksi tudi niso zavezane knjige poljedelcev.

Na prestopke zoper to takso je zapretna globa v izmeri petkratne takse.

V civilnih sporih, ki se preiskujejo, obravnavajo in vodijo pri sodiščih, se bode plačevala za papir, naloge, odločbe in rzsodbe pri prvostopnem sodišču taksa po vrednosti spornega predmeta, ki se zahteva s tožbo, v sporih do vstetih 500 Din po 30 Din, od 500 do 1000 Din po 50 Din, od 1500 do 10.000 Din po 70 Din, od 10.000 do 50.000 Din po 150 Din in v sporih v vrednosti preko 50.000 Din po 300 Din. Ta taksa se bo plačevala poleg sporne takse po 3% od vrednosti spornega predmeta.

Pri onih sporih, v katerih se tožba zavrne vsled nezakonitosti ali nepristojnosti, se povrne $\frac{3}{4}$ takse, ako se spor poravna do prvega narka, pri sporih, ki se obravnavajo po krajšem postopku, pa predno se izda oziroma izreče rzsodba, se povrne polovica takse.

Za pritožbe, prijavljene apelacijskemu in kasacijskemu sodišču v rzsodbo in odločbo, je povišana taksa, n. pr. pri vrednosti spornega predmeta do 10.000 Din na 50 Din, oziroma na 100 Din. Pri višji vrednosti spornega predmeta je taksa primerno višja in doseže pri vrednosti preko 100.000 Din izmero 200 dinarjev, oziroma 400 Din.

Nekaj povsem novega je, da bi se naj po predlaganem načrtu pobirale

takse za davčne in faksne prijave po 5 Din, dočim so bile dosedaj vse davčne napovedi in sploh vsi spisi, katere so predlagale stranke oblastvom v svrhu odmere davkov, oproščeni kolkovine. Še celo davčne knjižice naj bi bile zavezane taksi 2 Din za vsako leto.

Pričakujemo, da bodo slovenski poslanci znali v tem pogledu varovati interese davkoplačevalcev in preprečiti uveljavljenje te očitno krivične takse.

Na novo je dalje uvedena taksa po 50 para na hranilnične knjižice.

Med prosvetnimi taksami, ki so na novo uvedene, bi bilo omeniti sledeče:

Za izpričevalo o učiteljskem izpitu na narodnih šolah, je določena taksa 100 Din, za diplomu o profsorskem izpitu na srednjih šolah pa na 200 Din. Tudi za izpričevala učencev ljudskih in srednjih šol so takse na novo uvedene, oziroma povišane. Za ljudskošolska izpričevala in za izpričevala nižjih razredov na srednjih šolah se namerava ob koncu šolskega leta pobirati taksa po 5 Din, za višje razrede srednjih šol pa 10 Din. Srednje in strokovne šole ne bodo smele učencem izdajati izpričeval, ako učenci s posebnim potrdilom ne dokažejo, da so njihovi roditelji plačali davek za preteklo leto. Strokovne šole, n. pr. trgovske, vojaške itd., se glede taks smatrajo za srednje šole.

Za diplomu o dovršeni fakulteti se bo pobirala taksa 100 Din, za doktorsko diplomu pa 500 Din. Vrhu tega se bo pobirala, n. pr. za dovoljenje polagati doktorski izpit, še posebna taksa 1000 Din. (Konec sledi.)

Jugoslavija in Rusija.

Ruski poslanik na Dunaju dr. Leveckij, je podal poročevalcu »Zagreber Tagblatta« o odnosajih med Rusijo in Jugoslavijo sledečo izjavo:

Sedaj, ko se opaža v Jugoslaviji tendenca, da se obnove odnosaji z Rusijo, moram takoj pripomniti, da je bila Rusija vedno prepričana, da stanje odtujitve obeh tako po kulturnih kakor tudi gospodarskih vezeh sorodnih slovanskih držav ne more biti trajno. Vsi predpogoji govore za obnove prijateljskih odnosajev med Rusijo in Jugoslavijo, kar je potrebno in koristno za obe strani.

Sovjetska vlada je v 6 letih, odkar je na krmilu, dokazala ponovno, da smatra odstranitev vseh ovir, ki ločijo narode, kakor tudi obnove miravnih odnosajev z vsemi državami za svoj najplemenitejši namen.

Sovjetska vlada se najskrbneje izogiba vsakega vmešavanja v notranje zadeve tujih držav. Žalibog pa moram ugotoviti, da je jugoslo-

vanska vlada podpirala sovražnike in izdajalce ruskega naroda v času, ko so bili ruski delavci in kmetje prisiljeni, da obranijo ozemlje in svobodo sovjetske republike. Elementi, ki so našli zatočišče pri vladnih krogih Jugoslavije, so bili slepo orodje sovražnikov okrevajoče sovjetske Rusije. Sovjetska vlada je tem elementom z raznimi amnestijskimi odloki ponovno nudila možnost, da se vrnejo v domovino in aktivno sodelujejo na obnovitvi Rusije.

Naša glavna naloga je gospodarska in kulturna obnova naše države; najboljši dokaz za to je naše mirno delovanje v tej smeri in bratska zveza narodov, ki prebivajo na ozemlju sovjetskih republik, kakor tudi obnove rednih prijateljskih odnosajev z vsemi državami, ki hočejo živeti v miru z Rusijo. Zato je tudi v interesu Jugoslavije in gospodarsko-kulturnega razvoja njenih narodov, da obnovi prijateljske odnosaje s sovjetsko Rusijo.

Zanemarjanje službe vsled bolezni v rodbini. Višja trgovska opravila. (Trgovsko sodišče.)

Tožitelj je bil uslužben v upravnistvu nekega dnevnika in sicer po njegovi trditvi kot pisarniški uradnik z mesečno plačo 600 Din. Odpovedna doba ni bila pogojena.

Ker ga je upravništvo 21. marca 1923 odslovilo brez odpovedi in mu naročilo, da naj pride le po ostalo plačo za mesec marec, je tožitelj vložil tožbo na plačilo prejemkov, ki bi jih imel še do konca junija 1923, namreč na plačilo trimesečne plače v znesku 1800 Din, trdeč, da je pri toženi stranki opravljal višja opravila v smislu zakona o trgovskih nastavljenicah.

Tožena stranka je ugovarjala:

1. da je bila opravičena k takojšnji odsloovitvi, ker je tožitelj ostal doma 16. marca in ga od tedaj pa do dne odsloovitve še ni bilo v službo.

2. da tožitelj ni opravljal višjih opravil, kajti ni bil pisarniška moč, temveč le sluga, vsled česar nanj ni uporabljati glede odpovedne dobe predpisov zakona o trgovskih nastavljenicah.

Priča I. P. je izpovedala, kar je sicer tudi tožitelj sam potem priznal, da je imel tožitelj prvotno pospravljati pisarniške prostore, za kar se

je najela pozneje res posebna ženska moč. Razun tega je imel tožitelj opravljati vsa zunanja dela, n. pr. pošta na pošto, inkasiranje pri strankah, moral je pa hoditi tudi za druge uslužbence, kamor so ga poslali, tako po živila, smodke itd. Sicer se je res uporabljal tudi v pisarni, kjer pa ni imel stalnega dela. Prepisoval je razne sezname, pisal naslove ter včasih seštel v dnevniku kako kolono.

Iz teh navedb se je prepričalo sodišče, da je tožitelj opravljal med uslužbenci tožene stranke pravzaprav najnižja dela, nikakor pa ne višjih opravil v smislu §§ 1 in 2 zakona o trgovskih nastavljenicah, vsled česar niso pri njem uporabljati glede odpovedne dobe predpisi tega zakona, marveč oni obrtnega reda.

Priča I. P. je nadalje potrdila, da je tožitelj res izostal 16. in 17. marca, toda na svoji mizi je našla priča njegovo pismeno opravičilo, da mu je zbolela žena in da bo za praznik (sv. Jožefa) žena že toliko boljša, da bo prišel v službo. Ko ga pa 20. marca le še ni bilo, nesla se mu je pismena odslovitve na dom. Žena tožiteljeva je ležala še bolna v

postelji, vsled česar mu pisma ni izročila, hoteča to storiti prihodnji dan v pisarni. Ker ga tudi 21. marca še ni bilo v službo, poslala mu je tožena stranka ta dan navedeno pismeno odslovitve, katero je prejel istega dne popoldne.

Priča je potrdila, da tožitelj za svojo ženo ni imel druge postrežbe.

Po teh navedbah priča I. P. se je sodišče prepričalo, da je toženec izostal iz službe sicer razmeroma daljši čas, da se pa ne more trditi, da je delo brezoblastno popustil in tudi ne, da je trdovratno svoje dolžnosti zanemarjal. Težka oboletost

M. Savić:

Naša industrija in obrti.

(Dolge.)

V Hercegovini se nahaja poleg Čitluka še v Budiški Planini pri Trebinju itd. Med vojno je izvažala Nemčija iz Dalmacije okrog 4.000 vagonov bauksita preko Reke v Ameriko. Interesantno je omeniti, da se je največji del ležišč v Dalmaciji odkril potom slučajnega pripovedovanja nekega kmeta, ki je več let vkopaval brzojavne in telefonske droge in vsled tega vedel, kje se nahaja rdeča zemlja, ki leži vedno pod črno zemljo.

V Bohinjski Bistrici v Sloveniji se nahaja bauksit, katerega se eksploatira do 200 vagonov letno ter ga pošilja v Nemčijo družba »Woheinitz«, kakor se zove po nemško ta vrsta bauksita.

V Ljubljani obstoja kemična tovarna SHS v Mostah pri Ljubljani, ki izdeluje aluminijev hidrat 400 do 450 vagonov, aluminijev oksid 300 do 350 vagonov in aluminijev sulfat 180 do 200 vagonov.

Bauksit nabavlja tovarna iz Drniša v Dalmaciji v letnih množinah okrog 600 do 700 vagonov. Natrijev hidrat, ki je potreben za čiščenje bauksita, pa iz Lukavca pri Tuzli. Od 30 do 35 vagonov celuloze, ki jo rabijo za filtriranje, so nabavljali dosedaj 10 vagonov iz Avstrije, a v bodoče jo nameravajo kupovati iz Drvarja. Letno potrebujejo 2.000 vagonov premoga, ki ga dovažajo iz Trbovelj. Delavcev je zaposlenih 138. Tovarna ima veliko aparaturo in sicer 5 parnih kotlov s 160 m² ogrevne površine in 10,5 atmosferskega prihrška; 2 parna stroja po 200 konjskih sil, 2 električna stroja po 222 voltov po 60 kilovotov; 9 elektromotorjev po 25 do 1,5 kilovotov, 1 vrtilno peč za sušenje bauksita in 5 mlinov z okroglicami za bauksit, 11 avtoklavov za parno drobljenje bauksita, 3 mešalne stroje za razkrajanje, 12 cedilnih naprav za odvajanje železa in silicijeve kisline, 4 cedilke za aluminijev hidrat, 50 mešalnih naprav za izvlačenje aluminijevega oksida in 1 kompletno napravo za koncentriranje luga. Nadalje 1 peč za prepekanje aluminijevega oksida, 3 generatorje za produkcijo generatorskega plina, kompletno delavnico za izdelavo samotne opeke, v kateri se peče tudi aluminijev oksid, kompletno instalacijo za izdelavo aluminijevega sulfata, ki sestaja iz dveh svinčenih in dveh bakrenih kotlov in zračnih

njegove žene bila je zanj neodvračljiv zadržek, kajti pri svojih res skromnih dohodkih ni mogel najemati posebne, v sedanjih časih drage postrežnice. Svojo odsotnost je pa pismeno opravičil.

Njegovo postopanje vsled tega tega v smislu § 82 lit. f obrtnega reda ni zakoniti razlog za takojšnji odslovitve. V smislu § 84 obrtnega reda obsodilo je sodišče toženo stranko v plačilo tožiteljeve plače, toda le za odpovedno dobo od 21. marca do 4. aprila in za neplačane dneve pred 21. marcem v skupnem znesku 373 Din 28 p.

stiskalnih naprav ter potrebne armature.

Aluminijev hidrat in aluminijev oksid prodajajo v Avstrijo, v Nemčijo in Svico, aluminijev sulfat prodajajo deloma našim papirnim trgovcem, glavni del pa v zgoraj navedene države. Tovarna je bila last nemškega podanika Guilinija in je po versajski mirovni pogodbi prešla v last naše države. Poleg tega ima tovarna strojno delavnico za popraviljanje našete aparature. Aparaturo smo opisali zato, da se vidi, koliko je treba naprav, da se dobi gornja množina produkta.

Kakor smo videli, imamo tovarno za polizdelke za izdelavo aluminija v Ljubljani, nimamo pa tovarne za izdelavo aluminija. Ta tovarna bi najbolje obstojala bodisi v Rušah v Sloveniji, kjer bi iz ljubljanskega aluminijevega oksida za mirodobne potrebe izdelovala aluminij. Za slučaj vojne pa bi morala biti v Jajcu peč, ki bi predelovala v vojne svrhe potrebne množine aluminija.

Interesi naše industrije in izgradbe Dalmacije zahtevajo, da se začne s predelovanjem bauksita v Dalmaciji, ker se v Dalmaciji nahaja vse, kar je za njegovo predelavo potrebno in sicer premog, električni tok iz vodnih sil, bauksit na prst, celuloza in delavne moči. V interesu tega bi bilo treba tudi izvoz bauksita v inozemstvo dovoliti le pod tem pogojem, da se dokaže, da ga imamo pri nas za bodočnost v nepotrebnih in nepreglednih množinah, drugače pa ne, marveč bi bilo treba izvoz prepovedati in ga rezervirati za domačo industrijo.

Ker je aluminij za slučaj vojne ena izmed neobhodno potrebnih kovin, bi se morali tudi glavni činitelji za našo narodno obrambo interesirati, da se v svrhu narodne obrambe podpira to industrijo z našim kapitalom in da jo osnujemo z našimi rokami. (Dolge sledi.)

III. Ljubljanski velesemeni in naša lesna industrija.

Ljubljana posebej in Slovenija v obče se imata za sloves industrije, trgovine in obrli nemalo zahvaliti velesejemskim prireditvam, ki so povzročile, da so nas spoznali domačini in tujci.

Naloga in dolžnost vsakega posameznega industrijalca, trgovca in obrtnika pa je, da vzajemno pomaga ta sloves vzdržati in ga po možnosti povečati. V to pa je potreba postrtovalnosti vseh pridobitnih krogov, posebno radi tega, ker vlada letos izredno zanimanje za III. velesejem. Pričakovati je torej z vso gotovostjo, da se bodo dosegli na letošnji prireditvi prav lepi uspehi, ki bodo zopet oživili našo trgovino, katere se nahaja danes v precejšnji stagnaciji.

Potrebno je pa opozoriti osobito kroge naše lesne industrije na dejstvo,

da je ravno iz te stroke letošnje leto primeroma malo priglasitev, ako tudi bi bila za lesno industrijo izredno ugodna prilika, dobili novih kupčijskih zvez z inozemstvom. Za III. velesejem je namreč priglasenih prav mnogo poselnikov iz južnih krajev naše države, pa tudi iz Rumunije, Grške, potem iz Egipta in Alžira. Vse te, posebno pa prekomorske dežele potrebujejo lesa in lesnih izdelkov. Na velesejmu se bode našim industrijcem nudila jako lepa prilika dobiti iz krogov teh tujih poselnikov dobre odjemalce, ki bi nam dobro nadomestili posebno italijanske interese.

Pomniti je, da meri naša ožja domovina 16.200 km² in pripade od tega skoro polovico na gozd in to ca. 7000 km². Naravno je torej, da tvori les važen predmet našega izvoza.

Najboljše gozde imamo na Štajerskem, kjer imamo povprečni letni prirastek na 1 hektar po 3,2 m³ lesa (telesninel); po drugih gozdih pa imamo povprečni prirastek 2,88 m³.

Letni splošni prirastek bi torej znašal povprečno 2 milijona m³ lesa.

V letu 1920 smo imeli lesne produkcije in sicer: uporabnega lesa 1 milijon 34.000 m³ in lesa za kurjavo 1 milijon 3.000 m³. Izvozili pa smo od te množine 750.000 m³ v inozemstvo.

Vporabni les podelamo v tramovje, deske, pohišstvo in vsakovrsne lesne izdelke in je lesna industrija zaposlevala v letu 1920 okroglo 700 kvalificiranih in 3000 navadnih delavcev ter 200 uradnikov.

Kljub temu, da imamo jako razvilo lesno industrijo in obrt ter tudi razna podjetja, ki se pečajo z najfinjšim podelavljanjem lesa, vendar bi se dali dohodki iz lesne industrije še pomnožiti, ako bi se izvažal les v preležno podelanem stanju in ako se pridobi novih odjemalcev. Poleg tega bi se pa morali merodajni krogi posebno ozirati pri vseh gospodarskih potezah na posledice, ki bi jih ulegle imele za zunanjo lesno trgovino. Ako bi eksport lesa in izdelkov ponehal ali pa se celo popolnoma ustavil, bi nastala huda kriza ne samo v lesni industriji, ampak bi to krizo občutilo celo naše gospodarstvo. Naš industrijec in obrtnik bi ne mogla proizvajati in razpečavati, naš kmet pa ne prodajati gozda, oziroma le po jako nizkih cenah in rodila bi se splošna gospodarska kriza.

Zato pa se nudi baš na III. velesojmu najugodnejša prilika, tako krizo odvrniti s tem, da se zanimanje iz najširših krogov lesne industrije za to prireditve dvigne.

Povdarjati pa se mora pri tem še eno, to je, da se velesojmska prireditve ne sme vzeti samo iz vidika trenutnega neposrednega dobička na sejmišču, ampak v prvi vrsti iz stališča reklame in morebitnih novih trgovinskih zvez. Ker pa bo nudil velesojm za oba slučaja ugodne prilike — posebno še z ozirom na eksportno lesno trgovino — torej velja tej stroki, da ta položaj izkoristi s kolikor možno najmanjgobrojnejšo udeležbo. —

Konceptna držala THE REX CO., LJUBLJANA.

Izvoz in uvoz.

Uvoz kolonijalnega blaga na Madžarsko. Madžarsko finančno ministrstvo je sklenilo, da se dovoli v drugem polletju 1923 uvoz 40 vagonov kave, 10 vagonov popra, in 10 vagonov čaja.

Avstrija prepovedala uvoz naše živine. Avstrijsko ministrstvo za kmetijstvo je sporočilo naši vladi, da je radi živinske kuge, prepovedalo uvoz naših konj, mežgov in oslov v Avstrijo.

Narodno gospodarske zadeve. Trgovina.

Aktivum čehoslovaške zunanje trgovine. — V prvi polovici t. l. je znašal skupni čehoslovaški izvoz vrednosti 5.612,4 milijona, a uvoz 4.071,9, tedaj za 1.540,4 milijonov čehoslovaških kron manj. Od tega se je uvozilo iz Jugoslavije blaga za 113,7 milijonov čK, a izvozilo v Jugoslavijo blaga za 207 milijonov čK in je tedaj naša trgovina s čehoslovaško v prvih šestih mesecih t. l. bila za celih 93,3 milijonov čK pasivna. Razun napram naši državi je bila čehoslovaška zunanja trgovina tudi še aktivna v prometu z Avstrijo (za 896,4 milijone čK), z Anglijo (389,7 čK), z Madžarsko (202,4 čK), s Švico (162,4 čK), z Rumunsko (110 čK), s Poljsko (75,4 čK), z Italijo (16,3 čK) in z Belgijo (7,4 čK), med tem ko je nasprotno bila pasivna v prometu z Nemčijo (za 426,3 čK), z Zedinjenimi državami (85,9 čK), s Holandsko (82,1 čK) in s Francijo (5,9 milijonov čK).

Nemčija kupuje v Rusiji žito. Nemški urad za razdelitev žita je sklenil s trgovsko delegacijo sovjetske ruske republike v Nemčiji pogodbo, glasom katere bo Rusija do 30. novembra t. l. dobavila Nemčiji 20 milijonov pudov žita. Nemčija bo za to žito nakazala

Rusiji predujme, ki jih bo ta-le uporabila za nakup nemških industrijskih proizvodov.

Čehoslovaška trgovska pogodba z Veliko Britanijo. Čehoslovaška je sklenila 14. julija t. l. z Veliko Britanijo trgovsko pogodbo, ki se razleže deloma tudi na angleške dominijone in Indijo in ki velja za enkrat za pet let, a se po daljša avtomatično, ako se 12 mesecev pred potekom te dobe ne odpove. Obe državi si zagotavlja medsebojno največje pogodnosti, ki jih nudita drugim najbolj pogodovanim državam izvzemši izjemnih določb glede Avstrije in Madžarske. Pogodba urejuje vprašanje izvoznih spričeval, uvoznih in izvoznih dovoljenj, carin, uvoza in izvoza blaga, osebnega transporta, ladijskega prometa, davkov in pravne pomoči, trgovskih potnikov in zastopnikov ter določa kontingenče v Veliki Britaniji proizvajane blaga raznih vrst, katerega uvoz pripušča Čehoslovaška vsako leto.

Ruska zunanja trgovina v maju je znašala na izvozu 32 milijonov zlatih rubljev, na uvozu pa 17 milijonov. Skoro polovica se je izvozila v Nemčijo, uvozilo pa se je največ iz Nemčije in Anglije. Ruske državne organizacije so bile udeležene na uvozu z 90%, mešane družbe s 5%, zadruga s 2%, zasebniki s 3%.

Položaj trgovine v Nemčiji. Položaj v Berlinu je vsak dan obupnejši. Naval k trgovinam živil je vedno večji. V raznih okrajih mesta je mnogo trgovin vsled pomanjkanja živil zaprtih, vsled česar je naval k odprtim trgovinam še večji. Masli primanjkuje po vsem mestu. Cena premoga se je zopet povišala za 52 odstotkov. Živila so dosegla 715 lisočkratno ceno iz mirne dobe. Značilno za propadajoče razmere je dejstvo, da je bilo društvo založnikov nemških listov prisiljeno uvesti prosto skakajočo naročnino na liste, ker je vsaka kalkulacija izključena. Iz uradnih statistik je razvidno, da se je indeksna številka za prehrano povišala za 36% v času med 16. in 23. julijem. Socijalistični »Vorwärts« pravi glede vedno večje agitacije za odcepljenje Porenja od Nemčije, da se bo delavstvo odločilo zoperstavilo vsakemu poizkusu za izpremembo političnih razmer v zasedenih krajih. Delavska fronta bo tudi v sličnem položaju ostala nezlomljiva in separatistične grožnje se bodo razbila ob trdni volji delavstva.

Industrija.

Strojne tovarne in livarne d. d. v Ljubljani. Dne 24. julija se je vršil pod predsedstvom tovarnarja g. Avgusta Zabkarja IV. redni občni zbor. Iz letnega poročila razvidimo, da je podjetje vzlic velikim inozemskim konkurenci in vzlic novčani krizi v preteklem letu dobro prosperiralo, ter izkazuje bilanca K 2.614.856,48 čistega dobička. Podjetje si je dogradilo v preteklem letu veliko moderno železolitarno, katere produkcija bo znašala letno 200 do 300 vagonov lilega železa. Dalje si je razširilo novo delavnic v kovinski tovarni in zvonarni. Iz čistega dobička izplačuje 10% dividende to je Din 10.— za vsako delnico, ter nakazuje poleg tega penzijskemu fondu svojih uradnikov K 100.000.—, fondu za onemogle delavce K 100.000.—, za dobrodelne namene K 120.000.—. Pri volitvah v upravni svet so bili vnovič izvoljeni: g. Alojzij Vidnik, podpredsednik Ljubljanske kreditne banke, g. Andrej Šarabon, veleindustrialec in g. Janko Barle, mestni župnik; dalje v nadzorstveni svet: g. Peter Kozina, podpredsednik Kreditnega zavoda v Ljubljani, g. Anton Tosli, ravnatelj Kreditnega zavoda v Ljubljani in g. Viktor Meden, predsednik Trgovske banke. Z ozirom na obširne investicije, ki so bile potrebne pri izvršitvi novih stavb, se je sklenilo zvišati delniško glavnico od K 15 milijonov na K 20 milijonov ter se pooblastiti upravni svet. Kupon št. 4 delnic Strojnih tovarni in livarn se bo izplačeval od 1. avgusta 1923 naprej v Jadranski banki, podružnici Ljubljana in Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani.

Kongres vojvodinskih industrijalcev se bo vršil dne 12. avgusta v Novem Sadu. Na kongresu se bo osnoval podsavez Udruženja zemaljskih industrijalcev v Zagrebu.

Sladkorna tovarna v Čupriji. Srbsko-češka sladkorna tovarna v Čupriji je

povišala svoj kapital od 10 na 20 milijonov dinarjev. Poleg tega je deloma izpremenila in izpopolnila svoj statut.

Mariborski Franzov mlin zopet v obratu. Znani Franzov mlin v Mariboru, ki je lani pogorel do tal, je bil tekom enega leta nanovo zgrajen in je bil predvčerajšnjem zopet stavljen v promet. Podjetje je opremljeno z najmodernejšimi stroji na električni pogon. Dnevna produkcija znaša šest vagonov zrnlevkov. Z mlinom združena tvornica makaronov je že par mesecev zopet v obratu.

Nova tvornica za vagone in lokomotive v Srbiji. V Kruševcu se bo zgradila nova moderna tvornica za popravljanje in izdelovanje vagonov, lokomotiv in poljskega orodja.

Delnice tovarne vagonov v Brodu. Delnice tovarne vagonov v Brodu se bodo v najkrajšem času na borzi v Zagrebu uradno kotirale. Kakor se čuje so že napravljeni koraki, da se doseže uradno kotiranje teh delnic tudi na dunajski in budimpeštanski borzi. Kakor znano ima družba pogodbo z našo vlado, na podlagi katere je družbi zagotovljena dobava popravil gotovega kontingenca vagonov za dobo 5 let.

Angleški industrijalci proti zasedbi Porurja — 1.500.000 brezposelnih. Skupina poslancev-industrijalcev je naslovila na ministrskega predsednika Baldwin pismo, v katerem temeljito razpravlja o evropskem gospodarskem položaju, ki je nastal vsled zasedbe Porurja. Statistični podatki izkazujejo približno 1.500.000 brezposelnih; radi tega pozivljajo industrijci vlado, da izdela načrte za zgradbo kakih novih večjih podjetij ali n. pr. za elektrifikacijo železnice.

Elektrifikacija avstrijskih železnic. Elektrificirani del proge Innsbruck-Pfaffenhofen je izročen prometu.

Obrt.

Delovni čas v zagrebških brivnicah. V Zagrebu je te dni stopila v veljavo nova pogodba med brivskimi delodajalci in njihovimi nameščenci. Delovni čas traja 10 ur dnevno z odmorom dveh ur za obed. Ob sobotah se dela do devetih zvečer, druge delovne dneve od sedmih jutraj do sedmih zvečer. Ob praznikih se dela do opoldne, a dan pred prazniki do osmih zvečer. Ob nedeljah so brivnice zaprte.

Denarstvo.

Revizija denarnih zavodov. Trgovsko ministrstvo je imenovalo posebno komisijo, katere naloga bo revidirati vse denarne zavode.

Zboljšanje čeških financ. Bankovni izkaz za prvo polovico julija dokazuje velik napredek v finančni politiki Čehoslovaške. Dočim se kovinska podlaga ni posebno zvišala, je slanje deviz in valut napredovalo od 445 na 2579 milijonov čsl. kron. Devizna in zlata podlaga znaša 3633 milijonov, bankovcev pa je v prometu za 9069 milijonov čsl. kron, iako da je krila že več kot tretjina papirnatega denarja. Oblok bankovcev se je znižal za 113 milijonov.

Likvidacija Avstro-ogrske banke. Na plenarni skupščini delničarjev Avstro-ogrske banke je bil po mnogih protestih in viharji debati sprejet predlog Avstrijske narodne banke, po katerem prevzame ta vse objekte in imetje Avstro-ogrske banke in zato delničarjem izmenja njihove delnice v razmerju 1 : 4 za delnico Avstrijske narodne banke ali pa kupi delnice Avstro-ogrske banke po 355.000 aK. Ta skupščina je bila zadnja in s tem končana likvidacija poslovanja Avstro-ogrske banke.

Deficit poljskega budžeta. Dohodki poljskega državnega budžeta za prvo polletje leta 1923 znašajo 2.963 milijard, stroški pa 4.953 milijard mark. Odkod deficit, se vidi iz tega, da se je za armado potrošilo 1.505 milijard, to se pravi skoro polovico vseh dohodkov.

Vinogradniška banka se osnuje v Sremu. Svrha banke je dajati cenjen kredit vinogradnikom za nabavo potrebnega materiala.

Zlate zaloge glavnih narodov. Statistika, katero je nedavno objavila ameriška vlada in ki se liče upliva svetovne vojne na važnost zlatih zalog različnih bank večjih narodov, izkazuje sledeče številke. Številke so določene v milijonih dolarjev dne 31. decembra 1922 in 31. decembra 1914:

Zlata zaloga milijonov dolarjev:

	1914:	1922:
Zedinjene države	828	3203
Zedinjene države	428	751
Francija	803	708
Nemčija	493	227
Španija	110	487
Argentinija	213	450
Holandska	83	233

Iz gornje tabele je jasno razviden dotok zlata v Zedinjene države in v nevtralne države. Ta pojav je eden izmed najbolj karakterističnih pojavov vojne in periode, ki je sledila neposredno za vojno.

Gibanje kapitalov v Nemčiji. Tekom meseca junija t. l. je v Nemčiji 228 družb povečalo svoje glavnice za 13,5 milijard mark (v mesecu maju 289 družb za 14,8 milijard mark). Ustanovile so se nove družbe s 421 milijoni mark (v maju 429).

Carina.

Nova izvozna carinska tarifa. (Konec.)

Št.	Predmet	Din
20.	Odpadki od kavčuka, carina za 100 kg	300
21.	Živalska dlaka: 1. Goveja z izjemo dlake iz repa, konjska z izjemo žime iz grive in repa, kozja in prašičja z izjemo ščelin, carina za 100 kg	100
2.	Dlaka od konjske grive in repa, od repa goveda, zajčja in druga, kakor tudi ščetine, carina za 100 kg	150
22.	Odpadki pri klanju in predelavi živine: 1. Želodci telet in jagneč, sveži, soljeni in suhi, carina za 100 kg	300
2.	Goveji rogovi, carina za 100 kg	200
3.	Kosti ekstrahirane ali neekstrahirane, car. za 100 kg	200
4.	Čreva brez razlike, carina za 100 kg	100
5.	Parklji, kopila, ovčji rogovi, carina za 100 kg	50
23.	Konoplje	prosto
	Opomba: Konoplje se more izvažati samo preko carinarnic v Subotici, Bezdanu, Mariboru, Rakeku, Jesenicah, Koprivnici, Osijeku in preko vseh glavnih carinarnic v našem Primorju.	
24.	Lan, carina za 100 kg	200
25.	Oljčni sad in seme, carina za 100 kg	300
	Oljčne tropine, car. za 100 kg	5
26.	Odpadki od stekla, carina za 100 kg	100
27.	Stroji in njih deli, inštrumenti in aparati za industrijsko uporabo, ako so izdelani v domačih tovarnah	prosto
	Opomba: 1. Kol dokaz, da so stroji in njih deli, inštrumenti in aparati izdelani v domačih tovarnah, služi uverjenje pristojne industrijske, trgovsko-obrtnice, odnosno obrtne zbornice. — 2. Izvoz strojev in strojnih delov, inštrumentov in aparatov inozemskega izvora, se dopušča samo po predhodnem odobrenju ministrstva trgovine in industrije in to carine prosto.	
28.	Slive: 1. Sveže, car. za 100 kg	10
2.	Posušene in elivirane, carina za 100 kg	6
29.	Gris, carina za 100 kg	40
	Moka pšenična, carina za 100 kg	60
	Druga moka, car. za 100 kg	60
30.	Jedilno olje	prosto
31.	Med od čebeli, ocejnjen in v salovju, carina za 100 kg	100
32.	Perje od živali, car. za 100 kg	200
33.	Perutnina, živa in zaklana, carina za 100 kg	150

Pregledovanje diplomatov. Finančno ministrstvo je obvestilo vse carinarnice, da ne smejo pregledovati priljage naših in tujih diplomatov, ki se izkažejo z diplomatskimi potnimi listi.

Promet.

Za določitev prevoznih in dostavnih rokov za pošto paketni promet. Trgovska in obrtniška zbornica je pokrenila pri ministru pošte in brzojava akcijo, da se določijo v pošto paketnem prometu prevoznih in dostavnih roki. V svoji vlogi navaja zbornica, da od ministrstva izdani pravilnik za notranjo pošto službo ne določa za prevoz

poštnih pošiljatev nikakih rokov, kakor so predpisani pri prevozu blaga z železnico in prepušča v tem oziru poštni upravi popolnoma prosto roko. Pravilnik predvideva v čl. 61. pač roke za stranke za prevzemanje pošiljk na oddajnih postajah in predpisuje ležnino za nedvignjene poštno pakelne pošiljke, medtem ko stranke nimajo nikake možnosti regresa napram poštni upravi radi škod, ako je pošiljatev iz kraja v drugi kraj pošiljal cele mesece. To stanje je nevzdržno in daje povod opeľovanim pritožbam trgovcev, industrijev in obrtnikov, ki trpijo vsled tega veliko škodo. V primeru navaja zbornica v svoji vlogi, da je bila ena paketa pošiljatev iz Ljubljane v Bitoli, kamor bi morala dospeti v sedmih dneh, tri mesece na potu in je pošta šele po treh mesecih stavila odpošiljatelju paket na dispozicijo. Jasno je, da se pri takih razmerah ne da v trgovskem svetu redno poslovati. Zato prosi zbornica ministrstvo, da se določi za poštno upravo dostavni roki, ki odgovarjajo normalnemu kurzu poštnih ambulant pri železniških poštnih vlakih, da bo imel trgovec za visoke poštno pristojbine, ki jih mora plačati, vsaj možnost reklamacije, ako pošiljatev po krivdi pošte ni bila dostavljena v določenem roku.

Zbornica pripominja, da je določitev prevoznih in dostavnih rokov za poštno paketni promet, kakor tudi za redni pisemski in brzojavni promet absolutno potrebna, ker je drugače odpremljanje kvarljivega blaga, kakor tudi vsaka trgovska kalkulacija in poslovna sigurnost, ki je za redno poslovanje neobhodno potrebna, nemogoča.

Zbog tega pričakuje zbornica, da bo ministrstvo uvaževalo gornji predlog in predpisalo po razdaljah, kakor tudi z ozirom na uporabljana prevozna sredstva maksimalne prevozne roke za poštni promet.

Kakšna pravila veljajo za korespondenco, ki je napisana s pisalnim strojem. Nekatere trgovine in industrijska podjetja, posebno pa še bančni zavodi razpošiljajo po pošti plačile in drugačne pozive, s strojem pisana pisma, službene papire in podobno kakor tiskovine, dasi take pošiljke ne ustrežajo določilom člena 19. I. dela poštnega pravilnika. Ker bi morale biti vse te pošiljke plačane kakor pisma ali dopisnice, je poštna uprava polemikam za znatno vsoto oškodovana. Če pride taka pošiljka, ki bi ne smela iti naprej kakor tiskovina, v roke poštnemu uradniku, se napravi k njej ugotovilni zapisnik, na kar mora pošiljatelj plačati porto pa vrhutega še globo. Ker se na pošiljki nalepljene znamke ne vzamejo v račun, znaša znesek porto dvojno celo poštnino, globa pa je enaka desetkratnemu znesku pravilne plačane poštnine. V pojasnilo naslednji primer: Pošiljka je oddana kot tiskovina. Težka je 45 gr ter z 20 parami kot tiskovina pravilno frankirana. Ker je pa v pošiljki pismo poročilo, ni pošiljka več tiskovina, temveč pismo ter bi moralo biti poletakem frankirano z 2 Din. Premalo plačane poštnine je torej 1 Din 80 p. Ako bi ne bila ta pošiljka označena kot tiskovina, bi plačal naslovnik dvojno manjkajočo pristojbino, namreč 3 Din 60 p brez vsake globe. Ker pa je hotel pošiljatelj z označbo »tiskovina« na pošiljki poštno dohodarstvo oškodovati, se na pošiljko nalepljene znamke ne vzamejo v račun, zato plača pošiljatelj dvakratno pristojbino za navadno ne-frankirano pismo, t. j. 4 Din. Poleg tega plača še globo in sicer desetkratni znesek tiste pristojbine, ki je ni plačal (2 Din) torej 10 x 2 Din = 20 Din. Pripomniti je, da vse te pristojbine plača zmeraj pošiljatelj, ne pa naslovnik.

Naš promet čez Trst. V prvem trimesečju t. l. se je izvozilo iz naše države preko Trsta 55 tisoč ton. Uvozilo se je pa 54 tisoč ton.

Telegrafski promet z Italijo. Te dni bo poštni svet razpravljal o vprašanju telegrafskega prometa med našo in italijansko državo. Italijanski delegati so vposlali nove pogoje za sporazum, ki so mnogo težji od prvih in se bodo zbog tega dale našemu delegatu v Rimu nove inštrukcije, po katerih naj bi pregovore nadaljeval odnosno dokončal.

Povišanje poštnih tarif v Avstriji. S 1. avg. se v Avstriji povišajo poštno tarife za 50 odstotkov.

Privatne radio - poslaje. Poštno in brzojavno ministrstvo je izdelalo pravilnik za privatne radio-poslaje. Po tem pravilniku smejo poslaje zgraditi samo sprejemne ne pa tudi oddajne aparate. Prva taka poslaja je bila zgrajena na Bledu.

Izvršino poslovanje angleških železnic. Število ljudi, ki je radi nesreč na angleških železnicah izgubilo življenje v preteklem letu, znaša 5 izmed 1.186 milijonov 497.000 polnikov, razen onih, ki so bili stalno naročeni. V letu 1921 je bilo 18 mrtvih izmed 1.252.056.386 polnikov.

Dogovor med italijansko družbo za podmorske kablje in ameriško Western Union Telegraph Comp. Med zastopnikom italijanske družbe za podmorske kablje in zastopnikom ameriške družbe Western Union Telegraph je bil sklenjen dne 25. julija v New-Yorku dogovor, na podlagi katerega si bosta družbi šli druga drugi na roko pri polaganju kablov, ki bodo vezali Ameriko in Italijo. S tem si je italijanska družba pridobila sodelovanje zelo važnega ameriškega bančnega podjetja Hunn Loeb & Comp.

Zračni promet. Kakor poroča »Matin« je naročila angleška vlada 6 letal, ki bodo vozila s hitrostjo 30 km na uro in bodo imela prostora za 200 oseb in 6 ton prtljage.

Ruska poštna tarifa. Ljudski komisar za pošto in brzojave v Moskvi je odredil, da se bo plačevalo poštno in brzojavno pristojbino v zlatu. V sorazmerju s predvojnimi pristojbinami so nove pristojbine zelo visoke: za pismo v mestu 4 kopjke, v državi 7 kopjek, priporočena pisma 14 kopjek, dopisnica 4 kopjke, brzojavi 6 kopjek za besedo, 18 kopjek za nujne brzojavke.

Mornariške stavke še ni konec. Mornariška stavka še vedno traja. Ni nastopil nikak nov moment. Komisija, ki jo je poslalo prometno ministrstvo, se nahaja v Dubrovniku in namerava obiskati tudi Sušak.

Dobava, prodaja.

Dobava sukanca za usnje ter raznega usnja. V pisarni upravnika državnih monopolov v Beogradu se bo vršila dne 25. avgusta t. l. ob 11. uri dopoldne ofertalna licitacija za dobavo 10 zavirkov sukanca za šivanje usnja v koluturah (rolah), nadalje 5 ducatov sukanca za šivanje sukanca v vretenih, 5 kom. obdelanega volovsk. usnja, 5 kom. obdelanega kravj. mehkega usnja, 5 kom. obdelanega telečjega usnja in 10 kom. obdelanega ovčjega usnja. Natančnejši podatki s predpisanimi pogoji so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Dobava 2 kompresorjev z 2 motorjema. Pri komandantu ravnateljstva državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 25. avgusta 1923 pismena ofertalna licitacija za dobavo 2 kompresorjev z 2 motorjema. Za natančnejše podatke s predpisanimi pogoji naj se obrnejo interesenti neposredno na goriimenovani ekonomat.

Dobava papirja in drugih pisarniških potrebščin. V pisarni intendanture III. pomorske obalske komande v Tivtu (boka Kotorska) se bo vršila dne 27. avgusta t. l. ob 11. uri dopoldne prva ofertalna licitacija za dobavo različnega pisarniškega papirja in drugih različnih pisarniških potrebščin. Natančnejši podatki s predmetnimi pogoji so interesantom na vpogled pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

Prodaja ponošenih vojaških oblek, perila, obuvala in ostalih vojaških prtilkin. Pri upravi oddelka zavoda za izradu vojne odeče v Skoplju se bo prodajalo dne 25. avgusta t. l. potom javne licitacije ponošeno vojaško obleko vseh vrst, nadalje perilo, obuvalo ter različne ponošene vojaške prtilkine. Natančnejši podatki so interesantom na vpogled v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani, predpisani pogoji, kakor tudi predmetni material pa pri upravi oddelka zavoda za izradu vojne odeče v Skoplju.

Iz naših organizacij.

Iz Slovenjgradca. Načelstvo gremija vabi k rednemu letnemu občnemu zboru gremija trgovcev za politični okraj Slovenjgradec in Prevalje v Slovenjgradcu, ki se vrši v četrtek, dne 9. avgusta 1923 ob 11. uri v gostilniških prostorih hotela

Koročan v Dravogradu. V slučaju nezadosnega števila članov se občni zbor vrši 1 uro pozneje z istim dnevnim redom. Dnevni red: 1. Pozdrav načelnikov; 2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora; 3. Poročilo načelstva; 4. Poročilo računskih preglednikov; 5. Proračun in določitev doklad gremija za leto 1923; 6. Slučajnosti. — Načelnik: Klun, m. p.

TRBOVELJSKI PREMOG IN DRVA
ima stalno v zalogi vsako množino
Družba „ILIRIJA“, Ljubljana
Kralja Petra trg 8. Telefon št. 220.

Razno.

Italijansko - jugoslovenska paritetna komisija prične 31. t. m. z delom. Italijansko-jugoslovenska paritetna komisija za sistemizacijo Reke bo pričela z delom dne 31. t. m. v palači Chigi.

Švicarski konzulat v Zagrebu v sredo, 1. avgusta na dan državnega praznika švicarske republike, ne bo uradoval ter tudi ne izdajal vizumov.

Naraščanje nezaposlenosti v naši državi. V nekaterih panogah se v zadnjem času pojavlja občutna nezaposlenost. Posebno občutna je nezaposlenost v grafični stroki in pa v skupini trgovskega pomožnega osebja.

Usoda našega rečnega brodovja. V prometnem ministrstvu se ponovno proučava vprašanje likvidacije sedanjega »Brodarskega sindikata SHS«. Kompetenca mesta se niso še odločila ali bo država rečne parobrode in druge objekte, katere je imel do sedaj broderski sindikat v zakupu, eksploatirala v bodoče v lastni režiji, ali jih bo prodala, ali pa bo uslovila novo brodersko družbo, kateri bo izročila ves ladijski park v eksploatacijo.

Obisk čehoslovaških gospodarskih krogov. Da bi se čimbolj spoznali z razmerami v naši državi, pride tekom meseca oktobra v Jugoslavijo okoli 100 čehoslovaških zastopnikov važnejših tvrd in podjetij. Prijavili so že svoj prihod preko čehoslovaškega poslanstva in najbrže pride ob tej priliki, ko prihajajo k nam čehoslovaški zastopniki v večji skupini, z njimi tudi čehoslovaški minister trgovine.

Rekordna žetev je letos v Bački. V večini občin je pridelanih na kat. jutru po 12 — 13 mel. slolov pšenice. V Banatu 8 — 9. Tudi rž je bogato obrodila, enako oves in ječmen. Koruza se krasno razvija.

Dobra letina na Ruskem. Iz Moskve javlja Centralni Trgovski Komite, da je statistično ugotovljeno, da bo letošnja žetev dala 3 milijarde pudov. Žetev bo tedaj krila vse domače potrebe in doprinesla celo 500 milijonov več, od česar se bo 200 milijonov izvozilo v inozemstvo.

Jugoslovenskega šumarskega udruženja letošnja glavna skupščina se vrši v dneh 17. do 28. avgusta t. l. v Ljubljani. Hkrati se priredijo ekskurzije na Bled in v Trbovlje, na Pokljuko in na Triglav. — Člani, ki se žele udeležiti skupščine in ekskurzij, naj to nemudoma prijavijo v smislu vposlane jim prijavnice; posebno je navesti, za katere dneve in za koliko oseb potrebujejo stanovanje in katere ekskurzije se nameravajo udeležiti. Nepričlašeni člani se ne bodo mogli vpoštevali. Prijave je vposlali podružnici Jugoslovenskega šumarskega udruženja v Ljubljani, Križanke. Uprava.

Mednarodni vzorčni semenj v Pragi. Uprava praškega velesejma priredi letos mednarodni vzorčni semenj v Pragi od 2. do 9. septembra. Natančnejše informacije daje naša pooblaščenca trgovinska agencija v Pragi (Obchodni Agence Srubu, Chorvalu a Slovincu — Praha I. Staromeštaka Radnice).

Avstrijski tobačni monopol pod laško kontrolo. Na podlagi dogovora med generalnim komisarjem dr. Zimmermannom in italijansko vlado je bil commendatore Alibrandi imenovan za začasnega svetovalca avstrijske tobačne režije. Alibrandi ima nalog, da nadzoruje in organizira tehnične naprave in finančno poslovanje avstrijske tobačne režije.

Svetovni kongres za mlekarstvo se bo vršil od 2. do 10. oktobra 1923 in sicer bo zboroval 2. in 3. oktobra v Washingtonu, 4. oktobra v Philadelphiji, od 5. do 10. oktobra v Syrakuzi. Natančni program kongresa je intere-

sentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Kongres srednjih slojev. V Bernu se bo vršil dne 18., 19. in 20. septembra t. l. kongres srednjih slojev vseh držav. Natančnejše informacije daje naša švicarski konzulat v Zagrebu in pripravljali odbor kongresa: Congrès international des classes moyennes, Bern, Bürgerhaus.

»Adrija« d. z. o. z. Opozarjamo na oglas le mednarodne transportne in komisijske družbe, ki ima zastopstva in zveze v vseh večjih trgovskih centrih tu- in inozemstva.

Književnost.

Gornja Savinjska dolina. Pod tem naslovom je izdala »Jugoslovenska zveza za lujski promet v Sloveniji« lično sestavljeno brošurico, ki bo vsakemu, ki se hoče ob nedeljah odpočiti ter iskati razvedrila po naši krasni Savinjski dolini, prav dobrodošla. V brošurici so navedene vse najlepše ture, tudi vsebuje brošura zelo lepo izdelane nove slike iz naših planin in pregledno karto lujškega prometa. Brošuro je dobiti pri gori navedeni zvezi za 9 Din, kar je spričo bogatih slik, katere vsebuje brošura, vsekakor zelo ceno.

Tržna poročila.

Zitni trg. Na novosadski produktni borzi je notirala pšenica 362 Din, koruza 285 do 287 Din. Promet minimalne, tendenca slaba.

Dunajska blagovna borza. Ugodna poročila o žetvi povzročajo vedno manjše nakupovanje. Cene so nazadovale. Zaključki: Manitoba - pšenica 4150 aK ab Salzburg, nova slovaška 74 kg, 2300 — 2350 aK ab Dunaj, turščica 2275 — 2875 aK odnosno 1.30 — 1.35 KČ.

Živinski sejem v Mariboru. Dogon 445 glav; od tega: 9 bikov, 146 volov, 279 krav in 11 teleč. Sejem je bil živahen. Kupci so prišli tudi iz Avstrije. Cene za kg žive teže v Din (v oklepajih cene 10. julija): debeli voli 12.5 — 14.5 (12.75 — 13.5), poldebili voli 11.5 — 12.25 (12 — 12.5), plemenski voli 10 — 12.25 (11.25 — 12), biki za klanje 9.25 — 11.5 (8.75 — 10.5), klavne krave debele 12.75 — 14.5 (12 — 13.75), plemenske krave 10.5 — 12.5 (9.75 — 11.75), krave za klobase 8 — 10.25 (7.75 — 9.5), molzne in breje krave 10.5 — 14.5 (9.5 — 12.5), mlada živina 11.75 — 13 (11.75 — 13.75).

Dunajska lesna borza. Volje za nakupovanje je bilo zelo malo. Dopyraševanje je bilo po gozdnih drogih, 2 — 4 m, 5 — 13 cm, in po hrastovih oblikovcih, od 35 cm naprej. Ponujali so se med drugim igličasti oblikovci po 220.000 aK ab Wachau, igličasti rezani material za obdelovanje, 20 mm, po 400.000 aK, robni les 7 — 12 cm, 13x15, 15x18 po 620.000 aK ab nižjeavstrijska poslaja, bukova drva za kurjavo po 2.400.000 aK ab nižjeavstrijska deželna železnica, mehka suha po 3.000.000 aK ab nižjeavstrijska poslaja.

ZALOGA PRI
I. C. KOTAR, Ljubljana.

Zastopstvo tvrdke
Ferguson, Shiers & Co.
v Manchesteru

Jug & Zupancič
v Celju

javi, da mu je došla ravno-
kar večja množina najnovjših
modelov pristno angleških
„Waterproof“, „Leatherproof“
dežnih in „Raincoat“ plaščev.

Za vsak komad 2letna garan-
cija. — Modeli so na ogled
v skladišču imenovane tvrdke
v Narodnem domu v Celju.

! Oddaja na debelo. !

PETROLEJ
BENCIN
AUTO - OLJE
NAFTA

BENCOL

CILINDER - OLJA
STROJNA IN
MAZILNA - OLJA
TOVOTNA MAST

dvojno rafiniran, vodeno čisti — nudi najceneje — v vsaki množini od 50 kg naprej

ZORA d. z. o. z.

Ljubljana, Dunajska cesta 33

Bencol je najcenejše sredstvo za pogon bencin-motorjev
in avtomobilov; prepričajte se sami in naročite takoj!

Koledarje
Cenike
Okrožnice

Tiskarna „Merkur“
!! v Ljubljani !!

Med dobrim najboljše!

Pfaff

šivalni stroji
za rodbino in
obrt

Vozna kole-
sa, razni no-
vi modeli

Puch

LJUBLJANA IGNACIJ VOK NOVO MESTO

IVAN ZAKOTNIK

Telefon št. 379.

mestni tesarski mojster

Telefon št. 379

LJUBLJANA, Dunajska cesta 46.

Vsakovrstna tesarska dela, kakor: moderne lesene stavbe, ostrešja
za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla,
stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd.

Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

Parna žaga.

Tovarna furnirja.

VINOCE

tovarna

vinskega kisa, d. z. o. z., Ljubljana, nudi

: najfinejši in najokusnejši :
namizni kis iz pristnega vina.

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmoder-
neje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

Veletrgovina

A. Šarabon

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje,
moko
in deže'ne pridelke,
raznovrstno
rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo
in mlin za dišave z elek-
tričnim obratom.

Ceniki na razpolago.

Oglašajte v
Trgovskem
listu

Priporočamo:

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7
Najboljši šivalni stroji v vseh opre-
mah Gritzner, Kaiser, Adler za rod-
binsko in obrtno rabo, istotam igle,
olje ter vse posamezne dele za vse
sisteme. Na veliko in malo!

„ADRIJA“

mednarodna transportna in komisijska družba z o. z.

Ljubljana, Dunajska cesta št. 31

Maribor Maslov za brzjavke: Adrijasped Jesenice

Telefon 721 Tekoči račun „Zadružna gospodarska banka“

Mednarodni transporti

Prevoz vsakovrstne robe

Vskladiščenje robe

Komisija

Zastopstva in zveze v vseh večjih trgovskih centrih
tu- in inozemstva

Carinsko posredništvo

Transportno osiguranje

Zbirni promet na vse strani

Prekomorski transporti

Ivan Jelačin

Ljubljana

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe
Zaloga sveže
pražene kave
mletih dišav in
rudninske vode

Točna in solidna posrežba!

Zahtevajte cenik!

Na veliko in malo!

Priporočamo: galanterijo, nogavice,
potrebščine za čevljarje, sedlarje, rin-
čice, podloge (belgier), nadalje potreb-
ščine za krojače in šivilje, gumbe,
sukanec, vezanine, svilo, tehnične deci-
malne in balančne najceneje pri

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Zahtevajte po vseh kavarnah
in gostilnah

„TRGOVSKI LIST“.

Trgovski lokal

v sredini me-
sta v zelo
dobrem kra-
ju se odda.
Pismene ponudbe na upravo
„Trgovskega lista“ pod šifro
„LOKAL“.

ELEKTROTEHNIČNO PODJETJE

Leop. TRATNIK

Ljubljana, Sv. Petra cesta 25

Naprava kompletnih elektraren.
Zaloga raznih strojev, svetilnih žar-
nic in inštalacijskega materiala.

TISKARNA MERKUR

Tiska časopise,
knjige, brošure,
cenike, pravila,
koledarje,
posetnice

TRGOVSKO-INDUSTRIJSKA DELNIŠKA DRUŽBA

Ljubljana

Simon Gregorčičeva ulica

Tiska trgovske in
uradne tiskovine,
pisemske kuverte
in druge
tiskovine

Pristopajte kot član k društvu

„TRGOVSKA AKADEMIJA!“

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

PODRUŽNICE:

Maribor, Novo mesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

Šelenburgova ulica štev. 1.

(PREJ SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA)

KAPITAL in REZERVA Din 17,500,000—

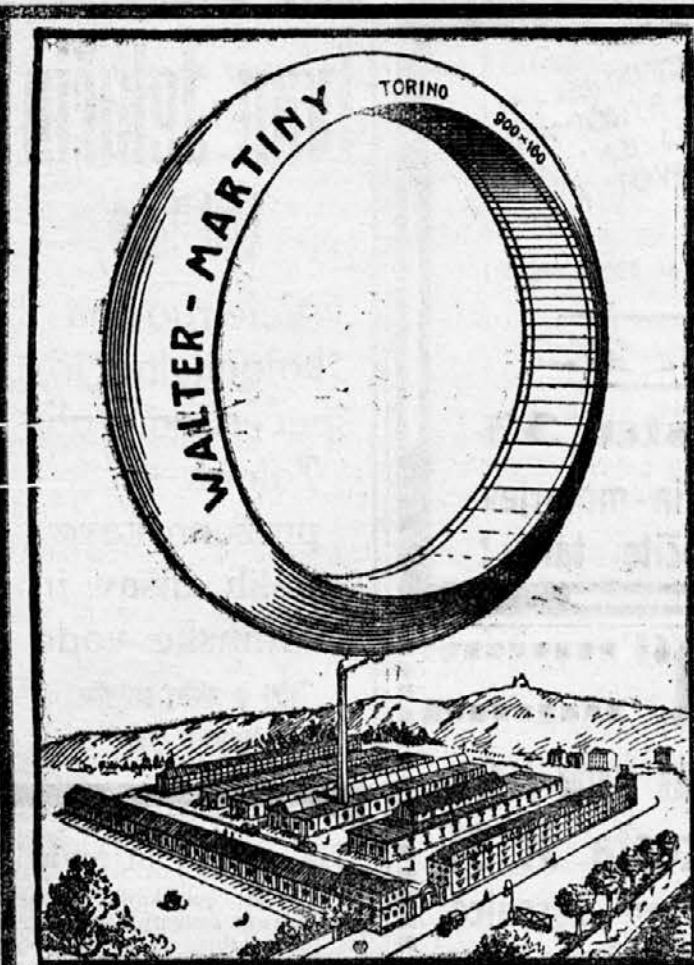
Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavlj: Trgovska

Telefoni: 139, 146, 458

EKSPOZITURE

Konjice
Meža-Dravograd
Ljubljana (menjalnica
v Kolodvorski ulici)

Svetla

Telefon št. 588.

d. d.

LJUBLJANA

CENTRALA:

RIMSKA CESTA 2

HILSERJEVA ULICA 5

PODRUZNICE:

DUNAJSKA CESTA 20

MESTNI TRG 25

Maribor

Zagreb

Beograd

TOVARNISKA ZALOGA POLNOGUMIJASTIH OBROČEV,
pnevmatike in vsake vrste tehniških gumijevih cevi, auto-delov
in vsakovrsnega auto-materijala.

Na razpolago

STISKALNICA za montiranje polnogumijastih obročev.

VELIKA ZALOGA ELEKTRO-MATERIJALA.

Zastopstvo svetovnih tovarn.

Solidna in točna postrežba.

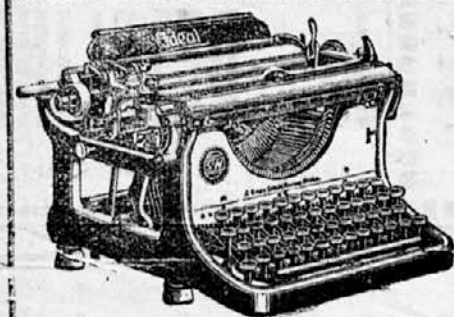
Cene brez konkurence.

**AVTO-
MATERIJAL**

VSAKO-
VRSTNI
KROGLIČNA:
LEŽIŠČA
SPECIJALITETE
NOVOSTI
J. GOREC
LJUBLJANA
PALAČA LJ. KRED. BK.

Naročajte in razširjajte

TRGOVSKI LIST!

TELEFON 268
USTANOVLJENO LETA 1906

IDEAL

Najpopolnejši stroji.
Vsak kupec najboljša
referenca. — Tudi na
obroke dobavi tvrdka

ERIKA

Ljubljana
Gradišče št. 10

THE REX CO.

Zagreb

Duga ulica 32

Obrtna banka v Ljubljani, Kongresni trg 4

Vabilo na PODPISOVANJE DELNIC III. emisija delnic.

Izvršuje sklep občnega zbora delničarjev Obrtne banke v Ljubljani z dne 18. aprila 1922, sklenil je v to pooblaščenim upravnim svetom na temelju odobrenja ministrstva za trgovino in industrijo, št. VI. 3417 ddo 30. junija 1923, provesti zvišanje glavnice

od Din 1,250.000.—

na Din 2,000.000.—

z izdajo 15.000 novih delnic po nominalnih Din 50.— v skupnem znesku Din 750.000.— pod sledečimi pogoji:

1. Dosedanji delničarji imajo pravico prevzeti na vsaki dve stari delnici eno novo po kurzu Din 50.—, prištevši Din 7.50 za stroške in obresti za komad. Plašči starih delnic se imajo pri podpisovanju predložiti v svrhu odkolekovanja.

2. Ostalih 2.500 delnic je na razpolago delničarjem oziroma novim subskribentom po tečaju Din 55.—, prištevši Din 7.50 za stroške.

3. Delnice participirajo s polovico kupona na čistem dobičku za leto 1923.

4. Subskripcija se vrši v času od 15. julija do 15. avgusta 1923 pri Obrtni banki v Ljubljani in njeni podružnici v Ljutomeru ter pri Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani in njenih podružnicah v Celju, Mariboru, Ptuj, Brežicah in Kranju.

5. Kurzni dobiček, ki nastane iz izdaje novih delnic, se po odbitku vseh stroškov in pristojbin pripiše rezervnemu zakladu.

6. Pravico do repartitije si pridržuje upravni svet in se za nedodeljene delnice vplačani zneski vrnejo s 6% obrestmi.

7. Za uspeh te emisije jamči posebni sindikat.

Upravni svet Obrtne banke v Ljubljani.